

V Bruseli 9. 7. 2021
C(2021) 4997 draft

ANNEX 1

PRÍLOHA

k

vykonávaciemu rozhodnutiu Komisie

**o prijatí viacročného pracovného programu na vykonávanie programu LIFE na roky
2021 – 2024**

Viacročný pracovný program na vykonávanie programu LIFE na roky 2021 – 2024

Zoznam skratiek a akronymov	2
1. ÚVOD	4
2. ŠTRUKTÚRA	5
2.1. Podprogram „Príroda a biodiverzita“ a súvisiace oblasti zásahu	6
2.2. Podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ a súvisiace oblasti zásahu ..	8
2.3. Podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“ a súvisiace oblasti zásahu	11
2.4. Podprogram „Prechod na čistú energiu“ a súvisiace oblasti zásahu	13
3. PRIDEĽOVANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV	15
4. GRANTY	16
4.1. Granty na akciu	17
4.1.1. Štandardné akčné projekty	17
4.1.2. Strategické projekty	19
4.1.3. Projekty technickej pomoci.....	22
4.1.4. Ďalšie akcie	25
4.2. Predkladanie a výber grantov na akciu.....	26
4.2.1. Jednofázový postup v prípade štandardných akčných projektov, projektov technickej pomoci a ďalších akcií	27
4.2.2. Dvojfázový postup v prípade štandardných akčných projektov	29
4.2.3. Dvojfázový postup v prípade strategických projektov	30
4.3. Granty na prevádzku	33
4.4. Predkladanie a výber grantov na prevádzku.....	34
4.5. Orientačné časové harmonogramy výziev na predkladanie návrhov	36
5. INÉ FORMY FINANCOVANIA	37
5.1. Verejné zákazky	37
5.2. Ceny.....	38
5.3. Činnosti zamerané na podporu investícií vrátane kombinovaného financovania.....	38
5.3.1. Podpora financovania technickej pomoci na účely investícií v oblasti životného prostredia a klímy	38
5.3.2. Podpora financovania investícií do energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov.....	40
5.4. Podpora zameraná na financovanie ďalších akcií v rámci nepriameho riadenia ...	41

5.4.1. Finančná podpora iných činností nepriameho riadenia v oblasti životného prostredia a klímy	41
5.4.2. Finančná podpora na aktiváciu investícií súkromného sektora do energetickej efektívnosti.....	41
5.5. Projekty financované prostredníctvom iných foriem financovania, ktoré majú byť zahrnuté v 85 % rozpočtu podľa článku 9 ods. 3	42
6. KUMULATÍVNE FINANCOVANIE.....	43

Zoznam skratiek a akronymov

BEST	System grantov na akciu v oblasti biodiverzity v najvzdialenejších regi3noch ..... a zámorských krajinách a na zámorských územiach
CSA	Koordinačná a podporná akcia
DEEP	Databáza platformy na znižovanie rizík v oblasti energetickej efektívnosti
EA	Výkonná agentúra
EASIN	Európska informačná sieť zhromažďujúca informácie o cudzích druhoch
EEFIG	Skupina finančných inštitúcií pre energetickú efektívnosť
EIB	Európska investičná banka
Nástroj ELENA	Európsky nástroj miestnej pomoci v oblasti energie
EIR	Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov
EIT	Európsky inovačný a technologický inštitút
ETS	System obchodovania s emisiami
EMAS	Schéma pre environmentálne manažerstvo a audit
FAO	Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo
FISE	Európsky informačný system o lesoch
IKT	Informačné a komunikačné ..... technológie
IEA	Medzinárodná agentúra pre energiu
IUCN	Medzinárodná únia na ochranu prírody
KIC	Podpora znalostných a inovačných spoločenstiev Európskeho ..... inovačného a technologického inštitútu
LUCAS	Rámcový štatistický prehľad pôdy a jej využitia
MAWP	Viacročný pracovný program
MRVA	Monitorovanie, nahlasovanie, overovanie a akreditácia
NAPCP	Národné programy riadenia znečisťovania ovzdušia
NEKP	Národné energetické a klimatické plány
NEEAP	Národné akčné plány energetickej efektívnosti
NEC	Národný emisný strop

PAF.....	Prioritný akčný rámec
OA	Ďalšie akcie
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OEF.....	Environmentálna stopa organizácie
OEFSR.....	Pravidlá pre sektory environmentálnej stopy organizácií
PEF	Environmentálna stopa výrobkov
PEFCR.....	Pravidlá pre kategórie environmentálnej stopy výrobkov
PLP	Projekty na riešenie legislatívnych a politických priorít <i>ad hoc</i>
RBMP	Plány manažmentu povodia
SAP.....	Štandardné akčné projekty
SGA.....	Osobitná dohoda o grante
SIP	Strategické integrované projekty
SMART	Konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo ohraničené
SNAP.....	Strategické projekty v oblasti ochrany prírody
TA-CAP	Projekty technickej pomoci na budovanie kapacít orgánov členských štátov
TAIEX	Nástroj technickej pomoci a výmeny informácií
TA-PP	Projekty technickej pomoci na prípravu strategických .....projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov
Projekty TA	Projekty technickej pomoci
TA-R.....	Projekty technickej pomoci na reprodukciu a rozvíjanie výsledkov
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie
UNFCCC	Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy
UNEP.....	Program OSN pre životné prostredie
WHO.....	Svetová zdravotnícka organizácia
WISE	Informačný systém o vode pre Európu
WMP	Programy odpadového hospodárstva

1. ÚVOD

Podľa článku 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/783 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1293/2013 (ďalej len „nariadenie o programe LIFE“), „[v]šeobecným cieľom programu LIFE je prispievať k prechodu na udržateľné, obehové, energeticky efektívne, klimaticky neutrálne hospodárstvo založené na obnoviteľných zdrojoch energie a odolné proti zmene klímy, s cieľom chrániť, obnovovať a zlepšovať kvalitu životného prostredia vrátane vzduchu, vody a pôdy, zastaviť a zvrátiť stratu biodiverzity a bojovať proti degradácii ekosystémov, okrem iného aj prostredníctvom podpory realizácie a riadenia sústavy Natura 2000, čím sa prispeje k udržateľnému rozvoju. Prostredníctvom programu LIFE sa bude podporovať aj vykonávanie všeobecných akčných programov prijatých v súlade s článkom 192 ods. 3 ZFEÚ.“

V tejto súvislosti program LIFE ako celok v plnej miere prispieva k cieľom a zámerom Európskej zelenej dohody¹, ktorej cieľom je:

- transformovať EÚ na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom, ktoré efektívne využíva zdroje, kde budú do roku 2050 čisté emisie skleníkových plynov na nule a kde hospodársky rast nezávisí od využívania zdrojov,
- ochraňovať, šetriť a zveľaďovať prírodný kapitál EÚ a chrániť zdravie a blaho občanov pred rizikami a vplyvmi súvisiacimi so životným prostredím a s klímou.

Program LIFE k týmto prioritám prispeje prostredníctvom svojich štyroch podprogramov, a to najmä

- posilnením a integráciou vykonávania cieľov politík EÚ zameraných na zastavenie a zvrátenie straty biotopov voľne žijúcich živočíchov a rastlín a voľne žijúcich druhov vo všetkých sektoroch, ako aj cieľov stratégie v oblasti biodiverzity do roku 2030,
- podporovaním prechodu na obehové hospodárstvo a ochranou a zlepšovaním kvality prírodných zdrojov EÚ okrem iného aj vrátane ovzdušia, pôdy a vody,
- podporovaním vykonávania rámca politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030, cieľa EÚ dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050 a novej stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy,
- budovaním kapacít, stimulovaním investícií a podporovaním vykonávania politík zameraných na energetickú efektívnosť a drobné obnoviteľné zdroje energie.

V tomto viacročnom pracovnom programe na roky 2021 – 2024 sa zohľadňujú skúsenosti získané v predchádzajúcich programoch LIFE a výsledky konzultácií so zainteresovanými stranami, ktoré sa uskutočnili v rámci jeho prípravy.

Zahrňa nové prvky zavedené v nariadení o programe LIFE, ako je:

- posilnenie akcií zameraných na ochranu prírody a biodiverzity s rozšíreným rozsahom pôsobnosti a osobitnou podporou koordinovaných akčných programov v členských štátoch. Týmto sa prispeje k ambícii v oblasti biodiverzity, aby sa v roku 2024 vynaložilo na ciele v oblasti biodiverzity 7,5 % ročných výdavkov v rámci viacročného finančného rámca a 10 % ročných výdavkov v rámci viacročného finančného rámca v rokoch 2026 a 2027²,

¹ COM(2019) 640 final.

² Pozri Medziinštitucionálnu dohodu zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach

- cieľ 61 % výdavkov na podporu cieľov v oblasti klímy v súlade s ambíciou dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050,
- posilnenie akcií zameraných na energetickú efektívnosť a energie z obnoviteľných zdrojov,
- rozšírená možnosť synergii s inými fondmi a programami, najmä prostredníctvom známky excelentnosti a kumulatívneho financovania,
- väčší vplyv na riešenie spoločenských výziev spojením úsilia s programom Horizont Európa, najmä s jeho misiami na podporu Európskej zelenej dohody (adaptácia na zmenu klímy, klimaticky neutrálne mestá, oceány a pôdy),
- rozšírená geografická pôsobnosť zahŕňajúca zámorské krajiny a územia.

Tento viacročný pracovný plán sa vzťahuje na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2024.

Štruktúra viacročného pracovného programu je v súlade s obsahom vymedzeným v článku 18 ods. 2 nariadenia o programe LIFE a podprogramami sa zaoberá samostatne len v prípade potreby.

Stanovuje sa v ňom podrobný rámec na uplatňovanie vykonávacích právomocí Komisie a poskytuje sa v ňom prehľad činností v rámci programu LIFE na štyri roky, čím sa uľahčuje účasť potenciálnych zainteresovaných strán.

Väčšinu činností programu LIFE budú vykonávať priamo útvary Komisie alebo výkonná agentúra. Výkonná agentúra koná v rámci delegovaných právomocí vymedzených Komisiou a pod jej dohľadom. Celkovú zodpovednosť za program naďalej nesie Komisia.

2. ŠTRUKTÚRA

Podľa článku 4 nariadenia o programe LIFE je štruktúra programu LIFE rozdelená do dvoch oblastí – Životné prostredie a Opatrenia v oblasti klímy – a štyroch podprogramov:

1. v rámci oblasti Životné prostredie:
  - podprogram „Príroda a biodiverzita“,
  - podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“;
2. v rámci oblasti Opatrenia v oblasti klímy:
  - podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“,
  - podprogram „Prechod na čistú energiu“.

Na obdobie trvania tohto viacročného pracovného programu je na oblasť životného prostredia vyčlenený rozpočet vo výške 1,801 miliardy EUR, pričom na oblasť opatrení v oblasti klímy je vyčlenený rozpočet vo výške 1,0325 miliardy EUR³.

V ďalšom texte sa opisujú jednotlivé podprogramy s príslušnými cieľmi a oblasťami zásahu.

Pri vykonávaní každého podprogramu sa Komisia bude snažiť zabezpečiť, aby sa v rámci každej akcie dodržiavala zelená prísaha „nespôsobovať škodu“⁴ a neoslabil sa žiadny z cieľov

---

a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov (Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 28).

³ Tieto sumy nezahŕňajú podporné výdavky vo výške 106 miliónov EUR na obdobie viacročného pracovného programu.

⁴ Pozri: https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_en.

ostatných podprogramov⁵, pričom sa bude usilovať o rozvoj synergií s cieľom dosiahnuť holistickú víziu životného prostredia.

2.1. Podprogram „Príroda a biodiverzita“ a súvisiace oblasti zásahu

V súlade so špecifickými cieľmi programu stanovenými v článku 3 ods. 2 nariadenia o programe LIFE bude cieľom podprogramu „Príroda a biodiverzita“:

- vyvíjať, demonštrovať, podporovať a stimulovať rozširovanie inovatívnych techník, metód a prístupov (vrátane riešení inšpirovaných prírodou, a ekosystémových prístupov) na dosiahnutie cieľov stanovených v právnych predpisoch a politike Únie zameraných na ochranu prírody a biodiverzity alebo súvisiacich s touto oblasťou, ako aj prispievať k vedomostnej základni a k uplatňovaniu najlepších postupov, okrem iného aj prostredníctvom podpory sústavy Natura 2000,
- podporovať tvorbu, vykonávanie, monitorovanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov a politík Únie zameraných na ochranu prírody a biodiverzity alebo s nimi súvisiacich vrátane zlepšovania riadenia na všetkých úrovniach, a to najmä posilnením kapacít verejných a súkromných aktérov a zapojením občianskej spoločnosti, pričom sa náležite zohľadnia aj možné prínosy občianskej vedy⁶,
- urýchľovať rozsiahle zavádzanie úspešných riešení/prístupov s cieľom vykonávať príslušné právne predpisy a politiku Únie zamerané na ochranu prírody a biodiverzity reprodukciou výsledkov, začlenením súvisiacich cieľov do ďalších politík a do postupov verejného a súkromného sektora, mobilizáciou investícií a zlepšením prístupu k finančným prostriedkom.

Program LIFE od roku 1992 predstavuje kľúčový nástroj na podporu vykonávania smerníc o vtáctve a biotopoch a prispel k tomu, že sa vytvorila sústava Natura 2000, pričom v niektorých prípadoch bol pri tom kľúčový.

Kontrola vhodnosti smerníc o ochrane prírody⁷, Akčný plán pre ľudí, prírodu a hospodárstvo⁸, ako aj stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030⁹ zdôrazňujú potrebu zvýšenia finančných prostriedkov na ochranu prírody a biodiverzity.

Podprogram „Príroda a biodiverzita“ prispeje k cieľom Európskej únie v oblasti ochrany, zachovania a obnovy prírodného kapitálu Únie v jej morských, sladkovodných a suchozemských ekosystémoch, ako sa uvádza v Dohovore o biologickej diverzite¹⁰ a Bernskom dohovore¹¹. Predovšetkým prispeje k dosiahnutiu cieľov stratégie EÚ v oblasti

---

⁵ Napríklad zohľadňovaním práce Európskej komisie v oblasti udržateľného financovania vrátane taxonómie EÚ (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_sk).

⁶ Vedecká práca vykonávaná členmi širokej verejnosti, často v spolupráci s profesionálnymi vedcami a vedeckými inštitúciami alebo pod ich vedením.

⁷ Pracovný dokument útvarov Komisie SWD(2016) 472 final zo 16. decembra 2016 s názvom Kontrola vhodnosti právnych predpisov EÚ o ochrane prírody (smernica o ochrane vtáctva, smernica o ochrane biotopov): smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva a smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ďalej len „kontrola vhodnosti smernice o vtáctve a smernice o biotopoch“).

⁸ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov COM(2017) 198 final z 27. apríla 2017 s názvom Akčný plán pre ľudí, prírodu a hospodárstvo.

⁹ COM(2019) 640 final. Pozri: https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_sk.

¹⁰ Schválené rozhodnutím Rady 93/626/EHS z 25. októbra 1993 o uzavretí Dohovoru o biologickej diverzite (Ú. v. ES L 309, 13.12.1993, s. 1).

¹¹ Dohovor o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť, ktorý bol schválený rozhodnutím Rady 82/72/EHS z 3. decembra 1981, ktoré sa týka uzavretia Dohovoru o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (Ú. v. ES L 38, 10.2.1982, s. 1).

biodiverzity do roku 2030¹², smernice EÚ o vtáctve¹³ a smernice EÚ o biotopoch¹⁴, nariadenia o invázijských nepôvodných druhoch¹⁵, ako aj príslušných cieľov rámcovej smernice o morskej stratégii¹⁶, rámcovej smernice o vode¹⁷ a európskej stratégie pre najvzdialenejšie regióny¹⁸.

Na podprogram „Príroda a biodiverzita“ sa na obdobie 2021 – 2024 vyčlení orientačná suma 1,1035 miliardy EUR.

Podprogram pre oblasť ochrany prírody a biodiverzity sa bude vykonávať najmä prostredníctvom týchto druhov akcií:

1. pokračovanie tradičného prístupu zdola nahor zameraného na vykonávanie praktických a účinných opatrení na zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov, zdravia ekosystémov a súvisiacich služieb prostredníctvom spolufinancovania štandardných akčných projektov (pozri oddiel 4.1.1). Všetky štandardné akčné projekty by mali byť navrhnuté tak, aby sa ako priamy výsledok ich vykonávania dosiahli hmatateľné zlepšenia pre druhy, biotopy a ekosystémy a súvisiace služby, ktoré sa vymedzia na základe konkrétnych a merateľných cieľov (SMART). Celkové zameranie štandardných akčných projektov zahŕňa: 1. opatrenia zamerané na ochranu a obnovu oblastí („priestor pre prírodu“) a 2. ďalšie osobitné opatrenia zamerané na druhy a ekosystémy/biotopy s opatreniami inými, ako sú opatrenia zamerané na oblasti („ochrana/zachovanie našich druhov a biotopov“);
2. pokračovanie integrovaného prístupu na podporu úplného vykonávania národných alebo regionálnych prioritných akčných rámcov¹⁹ a iných nástrojov plánovania súvisiacich s politikou EÚ v oblasti biodiverzity prostredníctvom strategických projektov v oblasti ochrany prírody (pozri oddiel 4.1.2). Strategické projekty v oblasti ochrany prírody zahŕňajú akcie zamerané na budovanie kapacít a začleňovanie, a to aj mobilizáciou iných zdrojov financovania na ochranu prírody a biodiverzity. Strategické projekty v oblasti ochrany prírody môžu zahŕňať aj osobitné ochranné opatrenia, najmä ak ich nemožno podporiť mobilizáciou dodatočných finančných prostriedkov z iných programov financovania z prostriedkov EÚ (pozri oddiel 4.1.2 o strategických projektoch v oblasti ochrany prírody);
3. štruktúrovaný prístup na podporu vykonávania špecifických politických priorít prostredníctvom cielených výziev v rámci ďalších akcií (pozri oddiel 4.1.4 o ďalších akciách);
4. projekty technickej pomoci vymedzené v oddiele 4.1.3.

Uvedené druhy akcií môžu zahŕňať:

---

¹² Pozri: https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_sk.

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

¹⁴ Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 z 22. októbra 2014 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázijských nepôvodných druhov (Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 35).

¹⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii) (Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008, s. 19).

¹⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

¹⁸ Pozri oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke s názvom Silnejšie a obnovené strategické partnerstvo s najvzdialenejšími regiónmi EÚ [COM(2017) 623].

¹⁹ Zriadené podľa článku 8 smernice 92/43.

1. opatrenia na propagáciu a podporovanie ochrany a obnovy zameranej na oblasti („priestor pre prírodu“),
2. ďalšie osobitné opatrenia zamerané na druhy („ochrana našich druhov“),
3. riadenie na uľahčenie zmeny správania a/alebo zmeny v postupoch, obhospodarovaní pôdy, hospodárení s vodami, a to aj v morských oblastiach, ako aj ochrany prírodných zdrojov vrátane podpory vykonávania európskej stratégie v oblasti biodiverzity do roku 2030²⁰ a pripravovanej európskej stratégie lesného hospodárstva, aby sa začlenili ciele v oblasti biodiverzity do príslušných sektorov, budovali kapacity na všetkých úrovniach a zlepšila sa vedomostná základňa v oblasti ochrany prírody a biodiverzity vrátane monitorovania, účtovníctva a podávania správ, posudzovania a hodnotenia *ex post*,
4. zabezpečenie súladu s predpismi v oblasti životného prostredia a prístup k spravodlivosti.

Uvedené akcie sa okrem iného zamerajú na vykonávanie smernice EÚ o biotopoch a smernice EÚ o vtáctve a nariadenia o inváziách nepôvodných druhoch, zvrátenie úbytku opeľovačov, obnovu degradovaných ekosystémov bohatých na uhlík a zlepšenie zdravia a odolnosti lesov.

2.2. Podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ a súvisiace oblasti zásahu

Špecifické ciele podprogramu „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ sú:

- vyvíjať, demonštrovať a podporovať inovatívne techniky, metódy a prístupy na dosiahnutie cieľov právnych predpisov a politiky Únie zameraných na životné prostredie a prispievať k vedomostnej základni, a prípadne k uplatňovaniu najlepších postupov,
- podporovať tvorbu, vykonávanie, monitorovanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov a politiky Únie zameraných na životné prostredie, a to aj prostredníctvom zlepšenia riadenia na všetkých úrovniach, a najmä posilnením kapacít verejných a súkromných aktérov a zapojením občianskej spoločnosti,
- urýchľovať rozsiahle zavádzanie úspešných technických a koncepcných riešení s cieľom vykonávať príslušné právne predpisy a politiku Únie zamerané na životné prostredie reprodukciou výsledkov, začlenením súvisiacich cieľov do ďalších politík a do postupov verejného a súkromného sektora, mobilizáciou investícií a zlepšením prístupu k finančným prostriedkom.

Cieľom tohto podprogramu je uľahčiť prechod na udržateľné, obehové, energeticky účinné hospodárstvo odolné proti zmene klímy, netoxické prostredie a chrániť, obnovovať a zlepšovať kvalitu životného prostredia.

K príslušným prioritám Európskej únie prispeje:

- znížením spotreby zdrojov a uľahčovaním prechodu na udržateľné, obehové, energeticky účinné, netoxické prostredie odolné proti zmene klímy,
- rozvíjaním obehových systémov v súlade s novým akčným plánom pre obehové hospodárstvo²¹ a zameriavaním sa na udržateľné výrobky, materiálovo a energeticky

---

²⁰ COM(2019) 640 final.

²¹ COM(2020) 98 final s názvom Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo Za čistejšiu a konkurencieschopnejšiu Európu.

náročné odvetvia a obehové obchodné modely na zachovanie hodnoty. Osobitná pozornosť sa bude venovať projektom z najvzdialenejších regiónov a ostrovov EÚ,

- znížením vzniku odpadu v súlade s rámcovou smernicou o odpade²² a obmedzením nebezpečného odpadu so zreteľom na záväzok EÚ v rámci Bazilejského dohovoru²³,
- zlepšením nakladania s odpadom, pokiaľ ide o zber a skladovanie odpadu, možnosti zhodnocovania a zneškodňovanie po skončení životnosti, a to aj na ostrovoch, v odľahlých pobrežných alebo suchozemských oblastiach a najvzdialenejších regiónoch, kde nakladanie s odpadom čelí osobitným výzvam,
- znížením emisií látok znečisťujúcich ovzdušie a moria a zabezpečením čistého ovzdušia a čistých morí pre občanov EÚ v súlade s *acquis* EÚ a cieľmi akčného plánu nulového znečistenia,
- dosiahnutím a udržiavaním dobrého stavu vodných útvarov Únie,
- zabezpečením čistej povrchovej vody a podzemnej vody v dostatočnom množstve pre ľudí, ako aj iné druhy, a to aj zvýšením efektívnosti využívania vody,
- znížením výroby, používania a emisií nebezpečných chemikálií, ako aj znížením vystavenia ľudí a životného prostredia týmto chemikáliám,
- podporovaním vývoja, komercializácie a využívania látok, materiálov a výrobkov navrhnutých ako bezpečné a udržateľné,
- znížením vystavenia škodlivým hladinám hluku,
- ochranou kvality pôdy EÚ, predchádzaním degradácii pôdy a zvyšovaním odolnosti pôdy proti klimatickým hrozbám a bojom proti dezertifikácii prostredníctvom udržateľných postupov obhospodarovania pôdy, odstraňovaním znečistenia pôdy a zvyšovaním kapacity na zlepšenie kvality vody znížením úniku dusičnanov a znížením emisií prostredníctvom ukladania oxidu uhličitého a predchádzaním zástavbe pôdy a jej zmiernovaniu.

Na podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ na obdobie 2021 – 2024 je vyčlenená orientačná suma 697,5 milióna EUR.

Táto suma sa použije na financovanie najmä štandardných akčných projektov, strategických integrovaných projektov a ďalších akcií zameraných na:

- obehové hospodárstvo vrátane zhodnocovania zdrojov z odpadu s cieľom urýchliť prechod na obehové, klimaticky neutrálne, udržateľné a netoxické prostredie, kde:
  - ✓ hodnota výrobkov, materiálov a zdrojov sa v hospodárstve maximalizuje a zachováva čo možno najdlhšie,
  - ✓ výroba a používanie výrobkov sú udržateľné a
  - ✓ vznik odpadu a prítomnosť škodlivých látok sa minimalizuje.

Patria sem akcie zamerané na výrobky, ktoré sú bezpečné a udržateľné už v štádiu návrhu, na obehovú a udržateľnú výrobu a spotrebu, ako aj akcie na zvýšenie miery opravy, opätovného používania, repasovania a recyklácie materiálov a výrobkov. Zahŕňa to udržateľné technológie, nástroje a prístupy, ktoré sa vyvíjajú v rámci rozsahu udržateľného modrého hospodárstva, ako je lepšia recyklovateľnosť infraštruktúr pre

---

²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc.

²³ <http://www.basel.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1275/Default.aspx>.

energiu z obnoviteľných zdrojov na mori alebo oprava/opätovné využívanie rybárskych sietí a vedľajších produktov rybolovu/akvakultúry (napr. rybích šupín, mušlí atď.).

Obsahuje aj akcie na podporu rozvoja obchodných modelov obehového hospodárstva²⁴ a kratších a diverzifikovanejších systémov dodávateľského reťazca, ktoré minimalizujú vplyv na životné prostredie a znižujú vonkajšiu závislosť. Tie by mali byť založené na komplexných opatreniach zameraných na celý životný cyklus výrobkov a materiálov.

Pokiaľ ide o zhodnocovanie zdrojov z odpadu, zahŕňa to akcie v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva s cieľom predchádzať vzniku odpadu, zvýšiť mieru opravy a opätovného používania výrobkov, zlepšiť triedenie a dekontamináciu tokov odpadu a zvýšiť bezpečnú a kvalitnú recykláciu materiálov a výrobkov na základe spoľahlivých a rozšírených systémov triedeného zberu.

Hodnotové reťazce kľúčových výrobkov²⁵, ako sú textil, chemické látky (vrátane plastov), stavebníctvo a budovy, elektronika a informačné a komunikačné technológie a batérie a vozidlá, majú vysokú mieru využívania zdrojov a potenciál obehovosti vzhľadom na čo sa na ne bude zameriavať osobitná pozornosť, pokiaľ ide o akcie vykonávané vo všetkých príslušných fázach životného cyklu, a budú zahŕňať všetky relevantné zainteresované strany.

- Životné prostredie a zdravie: udržateľné riadenie založené na dlhodobej ochrane prírodných zdrojov a surovín, výroba tovaru a poskytovanie služieb šetrné k životnému prostrediu s cieľom odstrániť nepriaznivé účinky a negatívne vplyvy na zdravie a dobré životné podmienky občanov Únie, predchádzať im alebo ich minimalizovať, zlepšiť kvalitu života občanov EÚ, takisto so zreteľom na životné prostredie a jeho morské a suchozemské ekosystémy vrátane:
  - vôd a morí: ochrana a zlepšenie kvality podzemných a povrchových vôd a predchádzanie látkam znečisťujúcim vodu a moria a ich odstránenie s cieľom dosiahnuť a udržať dobrý chemický a ekologický stav všetkých vodných útvarov Únie vrátane mokradí, morského prostredia a aktívna ochrana množstva vody, ako aj zníženie všetkých súvisiacich tlakov,
  - ovzdušia a hluku: ochrana ovzdušia a zlepšenie kvality ovzdušia predchádzaním látkam znečisťujúcim ovzdušie a hluku a/alebo ich obmedzením, a to najmä v mestskom prostredí,
  - pôdy: obnova, sanácia, ochrana a zlepšenie zdravia pôd v rámci prirodzených alebo riadených hraníc ekosystémov s cieľom poskytovať ekosystémové služby, najmä na udržanie rastlinnej a živočíšnej produktivity, zachovanie alebo zlepšenie kvality vody a ovzdušia a podporu ľudského zdravia a biotopov a predchádzanie strate pôdy,
  - hospodárenia s chemikáliami: udržateľnejšie používanie chemikálií a zmesí ako takých, ako aj vo výrobkoch a v konečných výrobkoch (vrátane pesticídov, hnojív, antimikrobiálnych látok a nanomateriálov), zlepšenie informácií o chemickom zložení konečných výrobkov, predchádzaní nehodám a súvisiaceho informovaného rozhodovania o kúpe vrátane podpory prepojenia riadenia rizík spojených s chemikáliami, obehovosti materiálov a zmeny klímy,

---

²⁴ Obchodné modely navrhnuté na čo najdlhšie používanie výrobkov a materiálov a zintenzívnenie ich používania, aby sa z nich získala maximálna hodnota.

²⁵ Ako sa vymedzujú v COM(2020) 98 final.

- projekty v oblasti riadenia životného prostredia na stimuláciu zmeny správania, ktorými sa podporí vykonávanie Európskej zelenej dohody²⁶, budovanie kapacít na všetkých úrovniach vrátane občianskej spoločnosti, začleňovanie environmentálnych cieľov, akcie v oblasti obehového hospodárstva a efektívneho využívania zdrojov v príslušných odvetviach, zlepšenie vedomostnej základne o životnom prostredí vrátane ekologizácie investícií, environmentálneho monitorovania, účtovníctva a podávania správ a prispievanie k monitorovaniu, posudzovaniu a hodnoteniu politík *ex post*.
- Zastrešujúca iniciatíva Nový európsky Bauhaus: pôjde o environmentálny, hospodársky a kultúrny projekt, v rámci ktorého sa bude spájať dizajn, udržateľnosť, prístupnosť a cenová dostupnosť s cieľom pomôcť plniť Európsku zelenú dohodu. V tejto iniciatíve sa zohľadnia aj prvky týkajúce sa prírody a biodiverzity.

2.3. Podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“ a súvisiace oblasti zásahu

Špecifické ciele podprogramu „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“ sú:

- vyvíjať, demonštrovať a podporovať inovatívne techniky, metódy a prístupy na dosiahnutie cieľov právnych predpisov a politiky Únie zameraných na opatrenia v oblasti klímy a prispievať k vedomostnej základni a k uplatňovaniu najlepších postupov,
- podporovať tvorbu, vykonávanie, monitorovanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov a politiky Únie zameraných na opatrenia v oblasti klímy, a to aj prostredníctvom zlepšenia riadenia na všetkých úrovniach, a najmä posilnením kapacít verejných a súkromných aktérov a zapojením občianskej spoločnosti,
- urýchľovať rozsiahle zavádzanie úspešných technických a koncepčných riešení s cieľom vykonávať príslušné právne predpisy a politiku Únie zamerané na opatrenia v oblasti klímy reprodukciou výsledkov, začlenením súvisiacich cieľov do ďalších politík a do postupov verejného a súkromného sektora, mobilizáciou investícií a zlepšením prístupu k finančným prostriedkom.

Program LIFE bude prostredníctvom podpory vykonávania politiky EÚ v oblasti klímy ako súčasťou Európskej zelenej dohody²⁷ a prípravy EÚ na klimatické výzvy v nadchádzajúcich rokoch a desaťročiach prispievať k transformácii Únie na klimaticky neutrálnu a odolnú spoločnosť.

Orientačný rozpočet pridelený podprogramu „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“ na obdobie 2021 – 2024 predstavuje 505,5 milióna EUR. Najväčšia časť sa minie na granty, a to najmä, ale nie výhradne, na štandardné akčné projekty a strategické integrované projekty.

Jeho oblasťami zásahu sú:

- Zmiernenie zmeny klímy
  - zníženie emisií skleníkových plynov vrátane fluórovaných skleníkových plynov a látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu v súlade s cieľom EÚ v oblasti klimatickej neutrality a zlepšenie energetickej efektívnosti vrátane riešenia politického a trhového rámca pre vývoj a zavádzanie nízkouhlíkových alebo energeticky účinných výrobkov a služieb, ako aj prostredníctvom podpory transformácie odvetvia dopravy,

²⁶ COM(2019) 640 final.

²⁷ COM(2019) 640 final.

- posilnenie fungovania systému obchodovania s emisiami,
  - podpora udržateľných postupov obhospodarovania pôdy, lesov, riadenia morí a oceánov, ktorými sa znižujú emisie alebo odstraňuje CO₂ z atmosféry,
  - vývoj a podpora riešení na odstránenie/sekvestráciu CO₂ z atmosféry, zachytávanie oxidu uhličitého a odstraňovanie oxidu uhličitého môže byť inšpirované prírodou a spojené s projektmi obnovy alebo sa opierať o ukladanie v konkrétnych dlhodobých médiách alebo používanie výrobkov s dlhou životnosťou.
- Adaptácia na zmenu klímy
    - podpora rozvoja politiky súvisiacej s adaptáciou a zlepšovanie adaptačných stratégií a plánov na všetkých úrovniach a vo všetkých sektoroch v súlade s novou stratégiou EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy²⁸,
    - zlepšovanie, podporovanie a rozširovanie využívania najmodernejších nástrojov a riešení na modelovanie adaptácie, posudzovanie rizík, riadenie a podporu rozhodovania; monitorovanie adaptácie, podávanie správ a hodnotenie a nástroje na hodnotenie projektov *ex ante* s cieľom lepšie identifikovať súvisiace prínosy a pozitívne vplyvy na hospodárnosť projektov v oblasti adaptácie a prevencie,
    - podpora zavádzania životaschopných riešení inšpirovaných prírodou pri obhospodarovaní vnútrozemských, pobrežných a morských oblastí, a to aj prostredníctvom posúdení, usmernení, budovania kapacít a vhodných finančných prístupov a produktov,
    - prístupy a riešenia na adaptáciu miest a regiónov na zmenu klímy, najmä na podporu EÚ a Globálneho dohovoru primátorov a starostov a Európskeho klimatického paktu,
    - prístupy a riešenia na zabezpečenie stabilných a bezpečných dodávok kvalitnej sladkej vody, predchádzanie suchám, zníženie využívania vody, ochrana a obnova mokraďí a predchádzanie povodňam,
    - riešenia odolné proti zmene klímy a zvýšenie odolnosti infraštruktúry a budov, a to aj využívaním modro-zelenej infraštruktúry a prostredníctvom spolupráce s normalizačnými organizáciami,
    - podpora pripravenosti na extrémne výkyvy počasia, najmä na miestnej úrovni a v najvzdialenejších regiónoch,
    - podpora pre finančné nástroje a inovačné riešenia na riešenie rizík vyvolaných zmenou klímy a spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom s cieľom znížiť podiel nepoistených hospodárskych strát súvisiacich s klímou, a to aj zlepšením zberu údajov o hospodárskych stratách súvisiacich s klímou a prístupu k nim.
  - Riadenie v oblasti zmeny klímy a informácie o zmene klímy, čo bude zahŕňať akcie prispievajúce k zmierneniu zmeny klímy a adaptácii na zmenu klímy:
    - stimulovanie zmien v správaní a postupoch, ako aj zlepšovanie znalostí a informovanosti občanov, najmä prostredníctvom podpory vykonávania

Európskeho klimatického paktu²⁹, uplatňovania opatrení na zníženie emisií a efektívneho využívania zdrojov v rámci rôznych odvetví,

- rozvoj a vykonávanie stratégií v oblasti klímy a energetiky alebo stratégií do polovice storočia na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- zlepšenie monitorovania a účtovania skleníkových plynov a podávania správ o nich, ako aj prispievanie k monitorovaniu politiky, jej posudzovaniu a hodnoteniu *ex post*,
- informácie o najlepších postupoch a zvyšovaní informovanosti týkajúcich sa zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, a to aj o zvýšení odolnosti investícií do infraštruktúry a politík v oblasti infraštruktúry proti zmene klímy,
- rozvíjanie klimatických služieb a podpora klimatológie,
- rozvíjanie a podporovanie nástrojov udržateľného financovania a podpora diplomacie v oblasti klímy.

Podprogram „Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“ môže zahŕňať činnosti súvisiace s energetickou efektívnosťou a energiou z obnoviteľných zdrojov, pokiaľ sa na ne v tom istom roku nevzťahujú výzvy v rámci podprogramu „Prechod na čistú energiu“.

2.4. Podprogram „Prechod na čistú energiu“ a súvisiace oblasti zásahu

Špecifické ciele podprogramu „Prechod na čistú energiu“ sú:

- vyvíjať, demonštrovať a podporovať inovatívne techniky, metódy a prístupy na dosiahnutie cieľov právnych predpisov a politiky Únie zameraných na prechod na udržateľnú energiu z obnoviteľných zdrojov a zvýšenie energetickej efektívnosti a prispievať k vedomostnej základni a k uplatňovaniu najlepších postupov,
- podporovať tvorbu, vykonávanie, monitorovanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov a politiky Únie zameraných na prechod na udržateľnú energiu z obnoviteľných zdrojov alebo zvýšenie energetickej efektívnosti, a to aj prostredníctvom zlepšenia riadenia na všetkých úrovniach, a najmä posilnením kapacít verejných a súkromných aktérov a zapojením občianskej spoločnosti,
- urýchľovať rozsiahle zavádzanie úspešných technických a koncepčných riešení s cieľom vykonávať príslušné právne predpisy Únie zamerané na prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov alebo zvýšenie energetickej efektívnosti reprodukciou výsledkov, začlenením súvisiacich cieľov do ďalších politík a do postupov verejného a súkromného sektora, mobilizáciou investícií a zlepšením prístupu k finančným prostriedkom.

Z tohto podprogramu sa budú financovať činnosti reagujúce na konkrétne témy vymedzené v každoročných výzvach na predkladanie návrhov, ktoré vychádzajú zo zoznamu prioritných tém. Ďalšie činnosti súvisiace s energetickou efektívnosťou a energiou z obnoviteľných zdrojov, ktoré nespĺňajú konkrétne požiadavky výziev vymedzených v rámci tohto podprogramu, možno predložiť vo výzvach v rámci podprogramu „Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“.

Cieľom podprogramu bude uľahčiť prechod na energeticky efektívne, klimaticky neutrálne a odolné hospodárstvo založené na energii z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom koordinácie financovania a podpory akcií v celej Európe. Cieľom týchto akcií je odstrániť prekážky na trhu brániace prechodu spoločnosti a hospodárstva na energiu z udržateľných

²⁹ COM(2019) 640 final.

zdrojov, do ktorých sa zapájajú hlavne malé a stredné zainteresované strany a viacerí aktéri vrátane miestnych a regionálnych orgánov verejnej moci a neziskových organizácií, ako aj spotrebiteľia.

Tento podprogram prispeje k vykonávaniu opatrení v energetike podľa Európskej zelenej dohody vrátane iniciatívy „vlna obnovy“ v stavebníctve, pričom sa náležite zohľadnia územia, ktoré nie sú pripojené k európskym sieťam, ako sú najvzdialenejšie regióny EÚ. Prispeje k cieľom spravodlivej transformácie tým, že bude pomáhať územiám a skupinám občanov, ktoré sú negatívne ovplyvnené prechodom z fosílnych palív na čistú energiu, budovaním kapacít aktérov a podporou investícií do čistej energie, najmä do energetickej efektívnosti a miestne dostupných, udržateľných a obnoviteľných zdrojov energie. Nebude zahŕňať činnosti súvisiace s technickým rozvojom³⁰.

Na podprogram „Prechod na čistú energiu“ na obdobie 2021 – 2024 je vyčlenená orientačná suma 527 miliónov EUR.

Značná časť tohto rozpočtu sa použije na financovanie koordinačných a podporných akcií v rámci grantov na ďalšie akcie na príslušné štvorročné obdobie, zatiaľ čo možnosť financovať štandardné akčné projekty sa predpokladá až od roku 2023.

Bude zahŕňať tieto oblasti zásahu:

- **budovanie národného, regionálneho a miestneho politického rámca na podporu prechodu na čistú energiu:**

zvýšenie súdržnosti riadenia energetickej transformácie na rôznych úrovniach posilnením dialógu viacerých zainteresovaných strán a budovaním kapacít orgánov verejnej moci na plnenie cieľov v rámci národných energetických a klimatických plánov a/alebo iných plánov a stratégií (napr. plánov spravodlivej transformácie, dlhodobých stratégií obnovy, stratégií elektrifikácie dopravného systému), podpora vypracovania a účinného vykonávania politík v oblasti čistej energie vrátane príslušných právnych predpisov Únie týkajúcich sa výrobkov a spotrebiteľov energie, a to v EÚ aj v tretích krajinách, podpora akcií, ktorými sa do praxe zavádzajú splnomocňujúce ustanovenia obsiahnuté v európskych právnych predpisoch týkajúcich sa čistej energie,

- **urýchlenie zavádzania technológií, digitalizácie, nových služieb a obchodných modelov a zlepšenie súvisiacich odborných zručností na trhu na účely prechodu na čistú energiu:**

poskytovanie podpory dekarbonizácii budov, priemyselnému a terciárnemu sektoru prostredníctvom podpory prenikania inovačných riešení na trh vrátane digitalizácie a obehového dizajnu v súlade s cieľom klimatickej neutrality. Urýchlenie prechodu na čistú energiu umožnením rozvoja nových služieb s pridanou hodnotou a inovatívnych obchodných modelov. Zavádzanie technológií a inovačných riešení musia sprevádzať opatrenia na riešenie prekážok na trhu vrátane podpory rozvoja a uplatňovania nových zručností a rámcov (značiek, certifikátov, technologických a netechnologických noriem³¹, napr. pre interoperabilitu atď.),

- **prilákavie súkromných finančných prostriedkov na energiu z udržateľných zdrojov:** na zvýšenie investícií do energie z udržateľných zdrojov je potrebné sprístupniť rôzne kapitálové toky riešením ponuky financií aj dopytu po nich a účinným využívaním verejných finančných prostriedkov. Medzi činnosťami na strane ponuky patria: zber údajov,

---

³⁰ Technický rozvoj, výskum a inovácie na účely prechodu na čistú energiu budú financované v rámci programu Horizont Európa.

³¹ Napríklad ontológia SAREF, <https://saref.etsi.org>.

metodika a riadenie rizík založené na dôkazoch; harmonizácia vymedzenia a merania udržateľných investícií; rozvoj inovačných mechanizmov financovania, výrobkov, služieb a postupov; štandardizácia a združovanie projektov a investícií; zjednodušenie procesu pre investorov; budovanie kapacít a dialóg. Činnosťami by sa malo prispievať k politike a právnym predpisom EÚ v oblasti udržateľného financovania³²,

- **podporu rozvíjania miestnych a regionálnych investičných projektov:**

budovanie kapacít miestnych orgánov verejnej moci a súkromných investorov, predovšetkým komunitných kolektívnych investorov. Uľahčovanie dialógu s finančným sektorom s cieľom realizovať investície do energie z udržateľných zdrojov vrátane prispôbených akcií, ktoré prispievajú k spravodlivej spoločnosti a spravodlivej energetickej transformácii v regiónoch EÚ, ktoré sú najviac závislé od fosílnych palív alebo uhlíkovo náročných procesov. Propagácia verejného obstarávania prác, dodávok a služieb, ktoré efektívne využívajú energiu a zdroje. Podpora prispôbených prístupov, aby miestni aktéri mohli rozvíjať investičné koncepcie, realizovať organizačné inovácie a združovať projekty. Zlepšovanie trhových podmienok a rozvíjanie ponúk nových integrovaných služieb zameraných na energiu z obnoviteľných zdrojov v budovách, doprave, prístavoch a MSP,

- **zapájanie a posilňovanie postavenia občanov v oblasti prechodu na čistú energiu:**

podpora občanov pri preberaní aktívnej úlohy pri prechode na čistú energiu vrátane cielenej podpory kolektívnych akcií, iniciatív vedených komunitou a občanmi a rozvoja nových energetických služieb a sociálnych inovácií. Posilnenie spolupráce medzi miestnymi orgánmi a iniciatívami vedenými občanmi. Podpora akcií, ktorými sa prispieva k zmierneniu energetickej chudoby. Posilňovanie energetickej gramotnosti a udržateľného energetického správania občanov, najmä mladších generácií.

3. PRIDEĽOVANIE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

Viacročné pridelovanie finančných prostriedkov v rámci každého podprogramu medzi rôzne druhy financovania (v miliónoch EUR) na obdobie 2021 – 2024 je uvedené v nasledujúcej tabuľke³³.

Ďalšie informácie o pridelovaní finančných prostriedkov podľa druhu grantov vrátane maximálnej sumy v prípade strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov sú uvedené v oddiele 4.1.2.

V miliónoch EUR	Sumy pridelené na projekty podľa článku 9 ods. 3 nariadenia o programe LIFE			Iné činnosti	Spolu 1. + 2. + 3. + 4.
Podprogram sumy v miliónoch EUR	1. Projekty financované prostredníctvom grantov	2. Operácie kombinovaného financovania	3. Projekty financované prostredníctvom iných foriem financovania	4. Činnosti financované prostredníctvom verejného obstarávania, ktoré nepatria do bodu 3	

³² https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_sk.

³³ V prípade podprogramu „Prechod na čistú energiu“ budú granty na ďalšie akcie zahŕňať koordinačné a podporné akcie a granty identifikovanému prijímateľovi podľa článku 195 písm. f) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

1.Príroda a biodiverzita	926,69	7,50	70,93	98,42	1 103,54
2.Obehové hospodárstvo a kvalita života	599,29	7,50	45,28	45,48	697,54
3.Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy	419,07	0,00	45,25	41,20	505,52
4. Prechod na čistú energiu	412,22	0,00	85,00	29,86	527,08
SPOLU	2 357,27	15,00	246,46	214,96	2 833,68

Poznámka: Tieto sumy nezahŕňajú podporné výdavky vo výške 106 miliónov EUR.

Rozdelenie medzi rôzne druhy financovania má orientačný charakter. Úpravy sú možné v týchto medziach:

- v súlade s článkom 5 ods. 4 nariadenia o programe LIFE sa aspoň 60 % rozpočtových zdrojov pridelených na projekty, ktoré sa podporujú prostredníctvom grantov na akciu v oblasti „Životné prostredie“, vyčlení na granty na projekty, ktoré podporujú podprogram „Príroda a biodiverzita“,
- v súlade s článkom 9 ods. 3 nariadenia o programe LIFE sa najmenej 85 % rozpočtu programu LIFE pridelí na granty, na finančné nástroje vo forme operácií kombinovaného financovania a na projekty financované prostredníctvom iných foriem financovania v rozsahu stanovenom v oddiele 5.5,

Suma pridelená projektom podľa článku 9 ods. 3 nariadenia o programe LIFE predstavuje 2 372,5 milióna EUR, čo zodpovedá 83,7 % rozpočtu programu LIFE (vrátane výdavkov na podporu).

- v súlade s článkom 18 ods. 4 nariadenia o programe LIFE Komisia zabezpečí, aby sa nevyužité finančné prostriedky v rámci danej výzvy na predkladanie návrhov prerozdělili medzi rôzne druhy akcií uvedené v článku 11 ods. 2 v rámci rovnakej oblasti.

Uvedené finančné prostriedky možno riadiť v rámci priameho alebo nepriameho riadenia v medziach nariadenia o rozpočtových pravidlách a nariadenia o programe LIFE.

4. GRANTY

Celková orientačná suma určená na granty na obdobie 2021 – 2024 je 2 357,27 milióna EUR, z čoho 97,65 % je orientačne pridelených na granty na akcie a 2,35 % na granty na prevádzku.

Údaje podľa typu akcií a prípadne oblastí zásahu sú uvedené ďalej v texte. V súlade s článkom 18 ods. 4 nariadenia o programe LIFE možno nevyužité finančné prostriedky z výzvy prerozděliti' medzi rôzne druhy akcií v rámci rovnakej oblasti.

V súlade s článkom 12 nariadenia o programe LIFE by mali akcie financované v rámci programu LIFE byť výnimočne otvorené pre účasť právnych subjektov všetkých tretích krajín, ktoré nie sú pridružené k programu LIFE, ak:

- je ich účasť potrebná na dosiahnutie cieľov danej akcie v záujme zabezpečenia účinnosti zásahov uskutočnených v Únii a/alebo v zámorských krajinách a na zámorských územiach s ňou prepojených a
- spravidla znášajú náklady svojej účasti na akcii.

Typ akcie	Pridelené rozpočtové prostriedky v miliónoch EUR					Miera spolufinancovania ³⁴	Maximálne obdobie oprávnenosti
	Podprogram „Príroda a biodiverzita“	Podprogram „Obehové hospodárstvo a kvalita života“	Podprogram „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“	Podprogram „Prechod na čistú energiu“	Spolu		
Štandardné akčné projekty	547,77	350,30	280,44	20,50	1 199,01	max. 60 % max. 67 % alebo max. 75 % za určitých podmienok	10 rokov
Strategické projekty v oblasti ochrany prírody	280,00				280,00	max. 60 %	14 rokov
Strategické integrované projekty		210,70	125,00	0,00	335,70	max. 60 %	14 rokov
Technická pomoc	15,42	13,28	2,85	1,60	33,16	max. 60 % max. 95 % za určitých podmienok	5 rokov
Ďalšie akcie	55,50	19,00	0,30	379,12	453,92	max. 95 % max. 100 % na pokračovanie programu BEST	10 rokov
Granty na prevádzku	28,00	6,00	10,48	11,00	55,48	max. 70 %	3 roky
Spolu	926,69	599,29	419,07	412,22	2 357,27		

V súlade s ustanoveniami nariadenia o programe LIFE a nariadenia o rozpočtových pravidlách by sa niektoré z ďalej uvedených činností mohli vykonávať v rámci nepriameho riadenia, ak je to vhodné, s prihliadnutím na osobitné podmienky ich vykonávania.

4.1. Granty na akciu

V súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia o programe LIFE sa v rámci programu LIFE môžu poskytovať granty na rôzne druhy akcií:

1. štandardné akčné projekty
2. strategické projekty v oblasti ochrany prírody,
3. strategické integrované projekty,
4. projekty technickej pomoci,
5. ďalšie akcie.

4.1.1. Štandardné akčné projekty

Tieto projekty predstavujú tradičné projekty LIFE s cieľom:

³⁴ Miera spolufinancovania sa vypočíta na základe oprávnených výdavkov na projekt.

- vyvíjať, demonštrovať a podporovať inovatívne techniky, metódy a prístupy,
- prispievať k vedomostnej základni a k uplatňovaniu najlepších postupov,
- podporovať tvorbu, vykonávanie, monitorovanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov a politiky Únie, a to aj prostredníctvom zlepšenia riadenia na všetkých úrovniach, a najmä posilnením kapacít verejných a súkromných aktérov a zapojením občianskej spoločnosti,
- urýchľovať rozsiahle zavádzanie úspešných technických a koncepčných riešení s cieľom vykonávať príslušné právne predpisy a politiky Únie reprodukciou výsledkov, začlenením súvisiacich cieľov do ďalších politík a do postupov verejného a súkromného sektora, mobilizáciou investícií a zlepšením prístupu k finančným prostriedkom³⁵.

Na štandardné akčné projekty na obdobie 2021 – 2024 je pridelená orientačná suma 1,999 miliardy EUR, z čoho 13 miliónov EUR bude prerozdelených na projekty Nového európskeho Bauhausu. V súlade s článkom 18 ods. 4 nariadenia o programe LIFE možno nevyužitú finančnú prostriedky z výzvy prerozdeliť medzi rôzne druhy akcií v rámci rovnakej oblasti.

4.1.1.1. Miera spolufinancovania

Miera spolufinancovania v prípade štandardných akčných projektov nepresiahne 60 % celkových oprávnených nákladov na projekt s výnimkou projektov v rámci podprogramu „Príroda a biodiverzita“, ktoré sa týkajú:

- akýchkoľvek prioritných biotopov alebo druhov v rámci implementácie smernice 92/43/EHS (smernice EÚ o biotopoch), ako sú uvedené v príslušných prílohách k uvedenej smernici,
- akýchkoľvek druhov vtákov, ktoré Výbor pre prispôsobenie sa technickému a vedeckému pokroku zriadený podľa článku 16 smernice 2009/147/ES (smernice EÚ o vtáctve) považuje za prioritné z hľadiska financovania,
- akéhokoľvek typu biotopu alebo druhov uvedených v prílohách k smernici o biotopoch, ktorých stav ochrany sa hodnotí ako nepriaznivý až zlý a so zhoršujúcim sa trendom (U2-) v najnovších dostupných posúdeniach biogeografických regiónov na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni,
- akéhokoľvek typu biotopu alebo druhov (iné druhy ako vtáky), ktorých stav ohrozenia na úrovni EÚ sa hodnotí ako „ohrozený“ alebo horší v najaktuálnejšej uverejnenej verzii červeného zoznamu európskych druhov alebo biotopov (https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm; a https://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/redlist_en.htm) vrátane území, ktoré nie sú uvedené v týchto zoznamoch,
- akýchkoľvek iných biotopov alebo druhov na územiach, na ktoré sa nevzťahuje červený zoznam európskych druhov a červený zoznam európskych biotopov, ktorých stav ohrozenia sa hodnotí ako „ohrozený“ alebo horšie v najaktuálnejšej uverejnenej verzii celosvetového červeného zoznamu druhov alebo biotopov IUCN.

V prípade týchto projektov v oblasti ochrany prírody a biodiverzity by miera spolufinancovania mohla dosiahnuť 75 % celkových oprávnených nákladov za predpokladu, že sa projekt zameriava výlučne na prioritné biotopy a/alebo druhy, ako sa uvádza v predchádzajúcom texte. Žiadatelia budú musieť vo svojom návrhu preukázať, že všetky

³⁵ Článok 2 bod 4 a článok 3 ods. 2 nariadenia o programe LIFE.

akcie sa jasne zameriavajú na prínosy pre biotopy alebo druhy, ktoré spĺňajú podmienky na 75 % mieru spolufinancovania.

V opačnom prípade môže projekt zameraný na prioritné aj neprioritné biotopy a/alebo druhy získať mieru spolufinancovania najviac do výšky 67 % za predpokladu, že tieto prioritné druhy alebo biotopy predstavujú jasné zameranie projektu a väčšina jeho akcií je navrhnutá tak, aby sa výslovne zacieľovali na dané prioritné druhy alebo biotopy, čo im prinesie konkrétne priame prínosy. Návrhy, v ktorých sa uvádzajú prioritné druhy alebo biotopy, ktoré budú mať z plánovaných akcií len nepriamy prínos, alebo v ktorých tieto druhy alebo biotopy predstavujú len vedľajší cieľ, nebudú oprávnené na 67 % mieru spolufinancovania.

4.1.1.2. Obdobie oprávnenosti

Maximálne obdobie oprávnenosti v prípade štandardných akčných projektov predstavuje desať rokov. Je to odôvodnené vzhľadom na zložitosť určitých projektov a skutočnosť, že v prípade nepredvídaných udalostí (napr. extrémnych výkyvov počasia) môžu byť potrebné predĺženia.

4.1.2. *Strategické projekty*

Medzi strategické projekty patria:

1. strategické projekty v oblasti ochrany prírody,
2. strategické integrované projekty.

4.1.2.1. Strategické projekty v oblasti ochrany prírody

Podľa článku 2 bodu 1 nariadenia o programe LIFE strategické projekty v oblasti ochrany prírody sú projekty, ktorými sa podporuje dosiahnutie cieľov Únie v oblasti ochrany prírody a biodiverzity vykonávaním ucelených akčných programov v členských štátoch s cieľom začleniť tieto ciele a priority do ďalších politík a finančných nástrojov, a to aj prostredníctvom koordinovaného vykonávania prioritných akčných rámcov, ktoré boli prijaté podľa smernice 92/43/EHS.

Strategické projekty v oblasti ochrany prírody sa zamerajú na tieto stratégie a plány:

- prioritné akčné rámce podľa článku 8 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch) a
- iné plány alebo stratégie prijaté na medzinárodnej, národnej, regionálnej alebo multiregionálnej úrovni orgánmi pôsobiacimi v oblasti ochrany prírody a biodiverzity, ktoré vykonávajú politiku alebo právne predpisy EÚ v oblasti ochrany prírody a/alebo biodiverzity a zahŕňajú konkrétne a merateľné ciele alebo ciele s jasným harmonogramom a rozpočtom.

Strategické projekty v oblasti ochrany prírody vo veľkej miere vychádzajú zo skúseností s integrovanými projektmi v oblasti ochrany prírody v rámci programu LIFE na roky 2014 – 2020. Zatiaľ čo integrované projekty v oblasti ochrany prírody sa zameriavali výlučne na vykonávanie prioritných akčných rámcov, strategické projekty v oblasti ochrany prírody majú širší rozsah pôsobnosti v súlade so stratégiou EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 a viac sa zameriavajú na začleňovanie.

V závislosti od potrieb daných členských štátov (alebo regiónov) uvedených v ich prioritných akčných rámcoch alebo v iných plánoch v oblasti ochrany prírody a biodiverzity (ktoré musia byť k dispozícii v čase predloženia úplného návrhu strategického projektu v oblasti ochrany prírody) súbor opatrení, ktoré sa majú zahrnúť do akčného programu strategického projektu v oblasti ochrany prírody, zahŕňa:

- akcie zamerané na inštitucionálnu podporu a budovanie kapacít,
- mobilizáciu a koordináciu dodatočného financovania na doplnkové akcie, najmä z iných nástrojov a programov financovania EÚ.

Strategické projekty v oblasti ochrany prírody môžu okrem toho zahŕňať aj konkrétne ochranné opatrenia, najmä ak ich nemožno podporiť prostredníctvom iných programov financovania EÚ.

Orgány príslušné v oblasti ochrany prírody a biodiverzity a zodpovedné za vykonávanie prioritných akčných rámcov sa zapájajú do návrhov strategických projektov v oblasti ochrany prírody buď ako žiadatelia, alebo v riadne odôvodnených prípadoch ako pridružení prijímatelia.

Orientačné rozdelenie strategických projektov v oblasti ochrany prírody v období 2021 – 2027 by malo byť takéto:

Odkaz: údaje Eurostatu	Krajiny	Koeficient
Menšie členské štáty (menej ako 30 000 km ²)	Cyprus, Luxembursko, Malta, Slovinsko	1
Priemerne veľké členské štáty (od 30 000 do 100 000 km ²)	Belgicko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko	2
Väčšie členské štáty (viac ako 100 000 km ²):	Bulharsko, Grécko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Poľsko, Rumunsko, Španielsko, Švédsko, Taliansko	3

Koeficient pridelený každej skupine krajín určuje orientačnú výšku podpory poskytovanej jednotlivým krajinám prostredníctvom strategických projektov v oblasti ochrany prírody v období 2021 – 2027.

Koeficient v uvedenej tabuľke poskytuje údaj o podiele spolufinancovania EÚ, ktorý je k dispozícii pre strategické projekty v oblasti ochrany prírody v rokoch 2021 – 2027, pričom koeficient 1 orientačne zodpovedá 10 miliónom EUR spolufinancovania EÚ, koeficient 2 zodpovedá 20 miliónom EUR spolufinancovania EÚ a v prípade koeficientu 3 je to 30 miliónov EUR. Hoci je všetkým členským štátom adresovaná výzva, aby predložili jeden rozsiahly návrh strategického projektu v oblasti ochrany prírody, ktorého finančný objem by mal vychádzať z uvedenej tabuľky, podpora z programu LIFE sa môže rozdeliť na dva ďalšie strategické projekty v oblasti ochrany prírody v členských štátoch, ak je to riadne odôvodnené. Aby sa zabezpečilo čo najväčšie geografické pokrytie členských štátov EÚ prostredníctvom strategických projektov v oblasti ochrany prírody do roku 2027, regionálnym orgánom, ktoré uvažujú o predložení strategického projektu v oblasti ochrany prírody, sa dôrazne odporúča, aby pri príprave svojho návrhu spolupracovali s inými regiónmi.

Udeľovanie grantov bude aj naďalej súťažné, pričom sa bude dbať na zabezpečenie geografickej vyvážенosti. Žiadny grant sa neudelí návrhom, ktoré na základe hodnotenia nedosiahnu minimálny počet bodov na úspešnosť. Financovanie návrhu členského štátu, ktorému ešte nebol udelený grant na strategický projekt v oblasti ochrany prírody, sa bude považovať za prioritu v porovnaní s inými návrhmi členských štátov, ktoré už majú jeden alebo viac strategických projektov v oblasti ochrany prírody, ale to iba za predpokladu, že dosiahne aspoň minimálny počet bodov na úspešnosť.

Dôrazne sa odporúča koordinovať realizáciu strategických projektov v oblasti ochrany prírody medzi členskými štátmi a využívať aj nadnárodné koordinačné a kooperačné platformy, ktoré poskytujú makroregionálne stratégie EÚ, keď sa členské štáty zúčastňujú na takýchto stratégiách³⁶.

Časové prekrývanie medzi integrovanými projektmi v oblasti ochrany prírody a strategickými projektmi v oblasti ochrany prírody v danom členskom štáte/regióne nie je *a priori* vylúčené, ak je zrejmé, že strategický projekt v oblasti ochrany prírody má pridanú hodnotu a tematicky dopĺňa integrované projekty.

4.1.2.2. Strategické integrované projekty

Podľa článku 2 bodu 2 nariadenia o programe LIFE tieto projekty sú projekty, ktorými sa na regionálnej, multiregionálnej, národnej alebo nadnárodnej úrovni vykonávajú stratégie alebo akčné plány v oblasti životného prostredia alebo klímy vypracované orgánmi členských štátov a vyžadované konkrétnymi právnymi predpismi alebo politikou Únie v oblasti životného prostredia a klímy alebo relevantnými právnymi predpismi alebo politikou Únie v oblasti energetiky, pričom sa zabezpečuje zapájanie zainteresovaných strán a podporuje sa koordinácia s aspoň jedným ďalším úniovým, národným alebo súkromným zdrojom financovania a jeho mobilizácia.

Strategické integrované projekty sa budú zameriavať na tieto stratégie a plány:

- V rámci podprogramu „Obehové hospodárstvo a kvalita života“:
  - obehové hospodárstvo: národné alebo regionálne akčné plány obehového hospodárstva, stratégie, plány alebo podobné dokumenty³⁷, ktoré
    - sú úradne schválené,
    - zahŕňajú konkrétne a merateľné akcie alebo ciele s jasným harmonogramom a
    - sú v súlade s cieľmi akčného plánu EÚ pre obehové hospodárstvo alebo ho dopĺňajú.
  - odpad: národné a regionálne programy odpadového hospodárstva podľa článku 28 rámcovej smernice o odpade a/alebo programy predchádzania vzniku odpadu, ako sa vyžaduje v článku 29 rámcovej smernice o odpade,

---

³⁶ Makroregionálne stratégie EÚ sú rámcami spolupráce pre lepšiu koordináciu akcií a fondov v konkrétnej nadnárodnej geografickej oblasti (makroregióne) a ich spoločnou prioritou je životné prostredie (vrátane ochrany prírody) a klíma. Kľúčovými prvkami stratégií sú medziodvetvový prístup, viacúrovňové riadenie a zapojenie zainteresovaných strán. Ďalšie informácie sú k dispozícii na adrese: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/.

³⁷ Akčný plán pre obehové hospodárstvo, stratégia alebo plán alebo podobný dokument je úradným dokumentom prijatým na základe príslušného legislatívneho postupu na národnej alebo regionálnej úrovni, v ktorom sa predstavuje vízia alebo navrhujú postupy/politiky na zrýchlenie prechodu na obehové hospodárstvo na národnej alebo regionálnej úrovni v súlade s cieľmi akčného plánu EÚ pre obehové hospodárstvo. V dokumente by mal byť zahrnutý komplexný prístup zameraný okrem iného na životný cyklus výrobkov a/alebo materiálov. Na to, aby sa plán mohol považovať za oprávnený, musí obsahovať konkrétne a merateľné ciele, akcie alebo opatrenia s jasným harmonogramom, ktoré umožňujú sledovať prínos integrovaného projektu k jeho vykonávaniu. Môžu sa nazývať rôzne, napr. stratégie obehového hospodárstva, plány obehového hospodárstva, rámce obehového hospodárstva atď. Plány by mali podľa možnosti preklenúť hranice politík a mali by zahŕňať koordináciu medzi ministerstvami. Komisia považuje takéto rámcové stratégie za jeden z najúčinnejších spôsobov napredovania obehového hospodárstva v členských štátoch a dôrazne odporúča členským štátom, aby ich prijali a vykonávali.

- voda: plány manažmentu povodia podľa prílohy VII k rámcovej smernici o vode, plány manažmentu povodňového rizika v súlade so smernicou o povodniach, morské stratégie podľa rámcovej smernice o morskej stratégii,
- ovzdušie: plány kvality ovzdušia podľa smernice o kvalite ovzdušia alebo národné programy riadenia znečisťovania ovzdušia podľa smernice o národných emisných stropoch.
- V rámci podprogramu „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“:
  - národné energetické a klimatické plány [nariadenie (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy],
  - národné akčné plány energetickej efektívnosti,
  - národné alebo regionálne adaptačné stratégie alebo akčné plány,
  - mestské alebo komunitné akčné plány, ktoré sú priekopnícke v oblasti prechodu na klimaticky neutrálnu spoločnosť a/alebo spoločnosť odolnú proti zmene klímy,
  - národné, regionálne alebo odvetvové/sektorové stratégie zmiernovania emisií skleníkových plynov alebo plány hospodárstva, ktoré prispievajú ku klimatickej neutralite.

Komisia sa bude snažiť zabezpečiť maximálne geografické pokrytie v prípade strategických integrovaných projektov orientačným pridelením aspoň jedného strategického integrovaného plánu každému členskému štátu v rámci každého podprogramu.

V prípade strategických integrovaných projektov na nadnárodnej úrovni sa podporuje využívanie nadnárodných koordinačných a kooperačných platforiem poskytovaných makroregionálnymi stratégiami EÚ s účasťou členských štátov na týchto stratégiách.

4.1.2.3. Maximálne sumy

Na základe pozitívnych skúseností získaných s integrovanými projektmi v rámci programu LIFE na obdobie 2014 – 2020 maximálna celková suma pridelená strategickým projektom v oblasti ochrany prírody dosiahne 280 miliónov EUR, čo predstavuje 30 % celkového rozpočtu vyčleneného na granty na podprogram „Príroda a biodiverzita“. Maximálna celková suma pridelená na strategické integrované projekty v rámci podprogramov „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ a „Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“ bude predstavovať 336 miliónov EUR a 33 % celkového rozpočtu vyčleneného na granty v rámci týchto podprogramov. Celková suma pridelená strategickým projektom v oblasti ochrany prírody a strategickým integrovaným projektom bude predstavovať približne 26 % celkového rozpočtu programu LIFE vyčleneného na granty.

4.1.2.4. Miera spolufinancovania

V prípade strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov nesmie miera spolufinancovania presiahnuť 60 % celkových oprávnených nákladov projektu.

4.1.2.5. Obdobie oprávnenosti

Vzhľadom na to, že strategické plány sa vzťahujú na vykonávanie akčného plánu, maximálne obdobie oprávnenosti je 14 rokov.

4.1.3. Projekty technickej pomoci

Podľa článku 2 bodu 3 nariadenia o programe LIFE môžu projekty technickej pomoci zahŕňať tieto činnosti:

- účasť na štandardných akčných projektoch a prípravu strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov (projekty technickej pomoci na prípravu strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov),
- príprava na uľahčovanie rozširovania a reprodukcie výsledkov z iných projektov financovaných z programu LIFE, jeho predchádzajúcich programov alebo iných programov Únie a na prístup k iným finančným nástrojom Únie (projekty technickej pomoci na reprodukciu a rozvíjanie výsledkov),
- budovanie kapacít orgánov členských štátov s nízkou účinnou účasťou na programe LIFE s cieľom zlepšiť služby národných kontaktných bodov v celej EÚ a zvýšiť celkovú kvalitu predložených návrhov (projekty technickej pomoci na budovanie kapacít orgánov členských štátov).

Orientačná suma na projekty technickej pomoci je 33,16 milióna EUR. Tá by sa mohla zvýšiť o sumu plánovanú na kombinované financovanie (pozri oddiel 5.3.1) v prípade, že by vzhľadom na súvisiacu fázu vývoja investícií bolo vhodné udeliť granty, ktoré nie sú sprevádzané finančnými nástrojmi.

V rokoch 2021 – 2024 sa počíta s týmto orientačným predbežným pridelením finančných prostriedkov, pričom v súlade s článkom 18 ods. 4 nariadenia o programe LIFE by sa nevyužitú finančné prostriedky mohli prerozdeliť medzi rôzne typy projektov v rámci rovnakej oblasti:

- v prípade projektov technickej pomoci na prípravu strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov orientačne 3,16 milióna EUR,
- v prípade projektov technickej pomoci na budovanie kapacít orgánov členských štátov 9 miliónov EUR,
- v prípade projektov technickej pomoci na reprodukciu a rozvíjanie výsledkov približne 21 miliónov EUR.

4.1.3.1. Miera spolufinancovania

Maximálna miera spolufinancovania projektov technickej pomoci bude 60 % oprávnených nákladov s výnimkou projektov na zlepšenie účinnej účasti na programe LIFE (projekty technickej pomoci na budovanie kapacít orgánov členských štátov). Tieto projekty týkajúce sa činností orgánov členských štátov vymedzených v článku 11 ods. 4 nariadenia o programe LIFE budú mať podľa článku 9 ods. 4 nariadenia o programe LIFE maximálnu mieru spolufinancovania 95 % oprávnených nákladov.

4.1.3.2. Projekty na prípravu strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov (projekty technickej pomoci na prípravu strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov)

Tieto projekty sú zamerané na poskytovanie finančnej podpory na pomoc žiadateľom pri príprave strategických projektov v oblasti ochrany prírody alebo strategických integrovaných projektov s maximálnym príspevkom z programu LIFE vo výške 70 000 EUR.

Sú pokračovaním projektov technickej pomoci financovaných v rámci programu LIFE na obdobie 2014 – 2020.

4.1.3.3. Projekty technickej pomoci na rozvíjanie alebo reprodukciu výsledkov

Cieľom týchto projektov je uľahčenie rozvíjania alebo reprodukcie výsledkov financovaných v rámci programu LIFE alebo, ak je to relevantné na splnenie cieľov programu LIFE, v rámci iných fondov EÚ, a to aj prípravou prístupu k iným finančným nástrojom Únie.

V rámci týchto projektov by sa mohli spolufinancovať činnosti potrebné na:

1. prípravu rozširovania a/alebo reprodukcie výsledkov predchádzajúcich projektov LIFE alebo iných programov Únie,
2. uľahčenie prístupu subjektu prispievajúceho k cieľom programu LIFE k Programu InvestEU alebo iným finančným nástrojom.

Táto podpora investícií a reprodukcie má strategickú úlohu pri podporovaní realizácie zelených investícií v praxi.

Finančné zdroje sa sprístupnia na financovanie zelených investícií – napríklad vytvorenie novej iniciatívy v oblasti prírodného kapitálu a obehového hospodárstva v rámci Programu InvestEU, prostredníctvom ktorej sa v nasledujúcich desiatich rokoch zmobilizuje najmenej 10 miliárd EUR, z čoho sa 3 miliardy EUR plánujú na obdobie 2021 – 2024. Dopyt po investíciách do environmentálnych projektov však často čelí veľkým prekážkam, ako sú obmedzené administratívne kapacity národných, regionálnych a miestnych orgánov, nedostatočná informovanosť a odborné znalosti verejných a súkromných predkladateľov projektov o udržateľnosti, vnímanie vysokého rizika, potreba mať dlhodobú perspektívu finančnej návratnosti investícií a obavy týkajúce sa bankovateľnosti projektov.

To znamená, že je potrebná osobitná finančná podpora zameraná na pomoc pri vytváraní zásobníka inovačných a udržateľných projektov.

Táto finančná podpora by mohla mať formu grantov na vypracovanie niekoľkých predbežných štúdií alebo formu kombinovaného financovania v prípade, že sú granty sprevádzané splatnými zdrojmi, ako sú pôžičky, kapitálové financovanie alebo rozpočtová podpora (pozri oddiel 5.3.1).

4.1.3.4. Projekty budovania kapacít orgánov členských štátov s nízkou účinnou účasťou (projekty technickej pomoci na budovanie kapacít orgánov členských štátov)

Tieto projekty technickej pomoci sa zameriavajú na budovanie kapacít orgánov členských štátov s cieľom zvýšiť účinnú účasť na programe LIFE.

Nízka účinná účasť: vymedzenie

Pojem „nízka účinná účasť“ v sebe zahŕňa nízku účasť a neúčinnú účasť.

Tieto dva prvky sa zohľadnia, ako sa uvádza v odôvodnení 32 nariadenia o programe LIFE, na základe: počtu a hustoty obyvateľstva, celkovej plochy lokalít sústavy Natura 2000 v každom členskom štáte vyjadrenej ako podiel celkovej plochy sústavy Natura 2000 a podielu územia členského štátu, na ktorom sa nachádzajú lokality sústavy Natura 2000.

Vo faktore členského štátu, fČŠ, sa bude zohľadňovať:

- A = obyvateľstvo (% obyvateľstva EÚ)
- B = hustota obyvateľstva (% v porovnaní s najvyššou hustotou obyvateľstva)
- C = plocha sústavy Natura 2000 (% z celkovej plochy EÚ sústavy Natura 2000)
- D = plocha sústavy Natura 2000 (% z celkovej plochy členského štátu)

Keďže podprogram „Príroda a biodiverzita“ predstavuje približne 40 % celkového rozpočtu, C a D sa budú zohľadňovať najviac do výšky 40 %.

$$f\check{S} = (A + B) * 40 \% (C + D)$$

Na účely vymedzenia pojmu „nízka účinná účasť“ Komisia plánuje zohľadňovať dve kritériá:

1. nízku účasť: v krajine sa zaznamenáva nízka účasť, keď miera predložených návrhov vydelená uvedeným faktorom pre danú krajinu patrí medzi dve najnižšie tretiny,

2. neúčinnú účasť: v krajine sa zaznamenáva neúčinná účasť, keď miera úspešnosti (počet projektov, ktorým bol udelený grant, z predložených návrhov) vydelená uvedeným faktorom pre danú krajinu patrí medzi dve najnižšie tretiny.

Každá krajina, ktorá patrí do jednej z dvoch uvedených kategórií, sa bude považovať za oprávnenú na tieto projekty.

V období, na ktoré sa vzťahuje tento viacročný pracovný program, by sa v prípade nízkej účinnej účasti každej krajiny mohol udeliť len jeden grant na projekt technickej pomoci na budovanie kapacít orgánov členských štátov.

Výpočet na účely zostavenia zoznamu oprávnených krajín vykoná Komisia, pričom zohľadní posledné tri roky, za ktoré sú údaje k dispozícii. Výsledky sa členským štátom oznámi pred vyhlásením každej výzvy na predkladanie návrhov.

Oprávnené činnosti

Komisia očakáva, že každý návrh bude vychádzať z analýzy potrieb, v ktorej sa určia najúčinnnejšie činnosti zamerané na nízku účasť a/alebo neúčinnú mieru účasti rôznych typov žiadateľov (verejných organizácií, súkromných subjektov a organizácií občianskej spoločnosti).

Oprávnené sú tieto činnosti:

- vykonávacie akcie, ako je odborná príprava, ciele informácie kampane,
- monitorovacie a hodnotiace akcie na posúdenie skutočného vplyvu vykonávacích akcií,
- komunikačné a informačné akcie,
- akcie zamerané na projektové riadenie a kontrolu kvality.

Komisia očakáva, že rozpočet bude úmerný činnostiam, ktoré sa budú vykonávať v rámci každého projektu s cieľom riešiť nízku a/alebo neúčinnú mieru účasti jednotlivých typov žiadateľov.

4.1.3.5. Maximálne obdobie oprávnenosti na realizáciu projektov technickej pomoci

Vzhľadom na rozličné predmety, ktoré projekty technickej pomoci zahŕňajú, je maximálne obdobie oprávnenosti päť rokov.

4.1.4. Ďalšie akcie

Komisia identifikovala určité osobitné potreby, ktoré sa majú riešiť prostredníctvom ďalších akcií.

V súlade s článkom 11 ods. 2 písm. e) nariadenia o programe LIFE ďalšie akcie budú zahŕňať:

- koordinačné a podporné akcie zamerané na prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov a zvýšenú energetickú efektívnosť. Ich cieľom je odstrániť prekážky na trhu brániace prechodu spoločnosti a hospodárstva na energiu z udržateľných zdrojov a zvýšenie energetickej efektívnosti vrátane budovania kapacít, šírenia informácií a vedomostí a zvyšovania informovanosti,
- malý grantový nástroj v oblasti biodiverzity (BEST),

Na základe skúseností s malými grantovými systémami v rámci iniciatívy Únie BEST sa uverejnia výzvy na predkladanie návrhov na udeľovanie malých grantov (spolufinancovanie EÚ do maximálnej výšky 100 000 EUR) v najvzdialenejších regiónoch a zámorských krajinách a na zámorských územiach na ochranu biodiverzity, obnovu ekosystémov a udržateľné využívanie ekosystémových služieb vrátane ekosystémových prístupov k adaptácii na zmenu klímy a jej zmierneniu.

- projekty vypracované v rámci spolupráce so znalostnými a inovačnými spoločnosťami Európskeho inovačného a technologického inštitútu³⁸, najmä projekty prispievajúce k cieľom a vykonávaniu akčného plánu EÚ pre obehové hospodárstvo, ktoré vykonávajú univerzity, výskumné organizácie, podniky a/alebo MSP zapojené do znalostného a inovačného spoločenstva,
- granty na akcie, z ktorých majú prínos organizácie uvedené v prílohe I k nariadeniu o programe LIFE (pozri aj oddiel 4.3 bod 2),
- na základe konzultácií s členskými štátmi by sa každoročne mohli určovať aj ďalšie projekty v reakcii na legislatívne a politické priority Únie (projekty na riešenie legislatívnych a politických priorít *ad hoc*),
- iné osobitné projekty financované podľa článku 195 nariadenia o rozpočtových pravidlách na podporu politik EÚ týkajúcich sa oblastí ochrany životného prostredia a opatrení v oblasti klímy, ktoré sa určujú počas vykonávania tohto pracovného programu.

Orientačná suma na ďalšie akcie je 454 miliónov EUR.

Komisia vymedzí výzvy na predkladanie návrhov na tieto akcie normatívnejšie ako v prípade výzvy na predkladanie návrhov zdola nahor, v ktorej je identifikácia potrieb a súvisiacich možných riešení v kompetencii žiadateľov.

4.1.4.1. Miera spolufinancovania

Maximálna miera spolufinancovania v prípade ďalších akcií je 95 % oprávnených nákladov s výnimkou malých grantov v oblasti biodiverzity v najvzdialenejších regiónoch a v zámorských krajinách a na zámorských územiach, ktoré sú pokračovaním programu BEST, kde maximálna miera oprávnených nákladov predstavuje 100 % oprávnených nákladov.

4.1.4.2. Obdobie oprávnenosti na vykonávanie ďalších akcií

Vzhľadom na rozličné predmety, ktoré ďalšie akcie zahŕňajú, je maximálne obdobie oprávnenosti desať rokov.

4.2. Predkladanie a výber grantov na akciu

Na udeľovanie grantov na akcie sa plánujú rôzne postupy. Výber postupu bude závisieť od dostupného času na vyhlásenie výzvy a hodnotenie návrhov a/alebo očakávaného objemu návrhov v rámci každého podprogramu:

- jednofázový postup, ktorý sa bude používať na:
  1. štandardné akčné projekty;
  2. projekty technickej pomoci a
  3. ďalšie akcie;
- dvojfázový postup, ktorý sa bude používať na:
  - strategické projekty v oblasti ochrany prírody a strategické integrované projekty.

Dvojfázový postup možno používať aj v prípade štandardných akčných projektov.

³⁸ Európsky inovačný a technologický inštitút je nezávislý orgán Európskej únie, ktorý bol zriadený v roku 2008 na zabezpečovanie inovácií v celej Európe. Európsky inovačný a technologický inštitút spája podniky, vzdelávacie a výskumné organizácie s cieľom nájsť riešenia globálnych výziev.

4.2.1. Jednofázový postup v prípade štandardných akčných projektov, projektov technickej pomoci a ďalších akcií

Jednofázový postup sa uskutoční takto:

1. Po výzve na predkladanie návrhov nasleduje predloženie úplných návrhov.
2. Kontroluje sa, či návrhy spĺňajú kritériá prípustnosti, oprávnenosti, výberu a vylúčenia. Postupnosť kontrol sa môže upraviť v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, aby sa zabezpečila maximálna efektívnosť procesu hodnotenia.
3. Hodnotenie úplných návrhov sa uskutoční na základe týchto kritérií na vyhodnotenie návrhov:

1. Relevantnosť (0 – 20)

- relevantnosť príspevku k jednému alebo viacerým špecifickým cieľom programu LIFE a cieľového podprogramu,
- rozsah, v akom je projekt v súlade s opisom uvedeným vo výzve na predkladanie návrhov vrátane, ak je to relevantné, jeho konkrétnych priorit,
- nespornosť celkovej intervenčnej logiky,
- rozsah, v akom projekt poskytuje súvisiace prínosy a podporuje synergie s inými oblasťami politiky, ktoré sú relevantné pre dosiahnutie cieľov politiky v oblasti životného prostredia a klímy;

2. Kvalita (0 – 20)

- zrozumiteľnosť, relevantnosť a uskutočniteľnosť pracovného plánu,
- vhodné geografické zameranie činností,
- kvalita plánu z hľadiska monitorovania vplyvov a podávania správ o vplyvoch,
- identifikácia a mobilizácia príslušných zainteresovaných strán,
- vhodnosť a kvalita navrhovaných opatrení na komunikáciu a šírenie projektu a jeho výsledkov rôznym cieľovým skupinám;

3. Vplyv (0 – 20)

- ambícia a dôveryhodnosť vplyvov očakávaných počas projektu a/alebo po ňom v dôsledku navrhovaných činností vrátane potenciálnych negatívnych vplyvov na iné špecifické ciele programu LIFE, ako aj zabezpečenie toho, aby sa týmto cieľom značne neuškodilo,
- udržateľnosť výsledkov projektu po jeho skončení,
- potenciál výsledkov projektu, aby sa reprodukovali v rovnakom alebo v inom sektore, prípadne na rovnakých alebo na iných miestach alebo aby ich mohli rozvíjať verejní alebo súkromní aktéri, a to aj prípadnou mobilizáciou väčších investícií alebo finančných zdrojov (urýchľovací potenciál),
- kvalita opatrení na využívanie výsledkov projektu;

4. Zdroje (0 – 20)

- zloženie projektového tímu – konzorcia alebo jediného prijímateľa – pokiaľ ide o odborné znalosti, zručnosti a povinnosti, ako aj o vhodnosť riadiacej štruktúry,
- primeranosť rozpočtu a zdrojov vrátane ich súladu s navrhovaným pracovným plánom,
- transparentnosť rozpočtu, t. j. nákladové položky by mali byť dostatočne opísané,
- rozsah, v akom sa environmentálny vplyv projektu zvažuje a zmierňuje, a to aj s využitím zeleného verejného obstarávania. Používanie uznávaných metód na výpočet environmentálnej stopy projektu (napr. metóda environmentálnej stopy

výrobku, metóda environmentálnej stopy organizácie alebo podobné metódy³⁹) alebo systémov environmentálneho manažérstva (napr. EMAS) je výhodou,
– pomer ceny a kvality navrhovaného projektu.

4. Hodnotenie návrhov

Každé kritérium sa ohodnotí na stupnici od 0 do 20 bodov. Minimálny počet bodov na úspešnosť je v prípade každého kritéria 10 bodov.

Hodnoteniu kritéria „Vplyv“ sa priradí váha 1,5: body, ktoré získajú jednotlivé návrhy za kritérium vplyvu, sa vynásobia koeficientom 1,5.

Celková prahová hodnota úspešnosti, ktorá sa uplatňuje na súčet vážených jednotlivých hodnotení, je 55 bodov.

Štandardným akčným projektom, a ak je to relevantné a vymedzené vo výzve na predkladanie návrhov, projektom technickej pomoci a ďalším akciám sa priradia tieto bonusové body:

- BONUS 1: Navrhovaný projekt poskytuje výnimočné synergie a podporuje významné súvisiace prínosy medzi podprogramami LIFE (2 body).
- BONUS 2: Projekt sa vykonáva predovšetkým v najvzdialenejších regiónoch. Ak sú pre potreby uvedené vo výzve na predkladanie návrhov relevantné špecifické charakteristiky regiónu, napr. ostrovy v prípade odpadu, uhoľné regióny v prípade čistej energie atď., bonus by sa mohol uplatniť aj na ďalšie geografické oblasti s osobitnými potrebami a so zraniteľnými miestami (2 body).
- BONUS 3: Projekt je v značnej miere založený na výsledkoch iných projektov financovaných Európskou úniou alebo ich rozvíja (2 body).
- BONUS 4: Projekt ponúka výnimočný urýchľovací potenciál (2 body).
- BONUS 5: V projekte sa počíta s nadnárodnou spoluprácou⁴⁰ medzi členskými štátmi, ktorá je zásadným prvkom na zaručenie dosiahnutia cieľov projektu (2 body).

Bonusy sú založené na kritériách áno/nie. Stupňovanie nie je ich súčasťou: každému návrhu sa pridelí buď 0 bodov, alebo 2 body.

Znamená to, že maximálny počet možných bodov v prípade návrhov štandardných akčných projektov je 100, zatiaľ čo v prípade iných návrhov (t. j. projektov technickej pomoci a ďalších akcií je to 90 bodov + všetky možné bonusy).

5. Stanovenie poradia a príprava konečného zoznamu projektov, ktoré sa majú financovať

Po zohľadnení váženého hodnotenia každého kritéria na vyhodnotenie návrhov a prípadných bonusových bodov sa stanoví poradie návrhov projektov. V prípade každého podprogramu sa pripraví samostatný zoznam, a ak je to relevantné, tak aj zoznam v rámci každého podprogramu pre projekty týkajúce sa otázok riadenia a Nového európskeho Bauhausu.

³⁹ Napr. pravidiel pre kategórie environmentálnej stopy výrobkov/pravidiel pre sektory environmentálnej stopy organizácií. Ich zoznam sa nachádza na adrese:
https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEFSR_en.htm.

⁴⁰ „Nadnárodná spolupráca“ sa má chápať tak, že zahŕňa spoluprácu medzi susediacimi krajinami/regiónmi na oboch stranách vnútroštátnej hranice, ako aj spoluprácu na väčšej nadnárodnej/makroregionálnej úrovni.

Pri príprave zoznamu projektov navrhnutých na financovanie sa budú zvažovať návrhy, ktoré dosiahli minimálnu prahovú hodnotu a pre ktoré je dostupný rozpočet. Ak budú mať návrhy rovnaké hodnotenie, na financovanie sa vyberú návrhy s najvyšším hodnotením kritéria 3 „Vplyv“.

6. Rezervný zoznam a známka excelentnosti

Do rezervného zoznamu budú zahrnuté všetky projekty, ktoré splnia minimálne požiadavky na kvalitu (t. j. získajú minimálny počet bodov na úspešnosť), ale nemožno ich financovať z dôvodu dostupného rozpočtu. V prípade, že sa sprístupnia dodatočné finančné prostriedky, projekty v rezervnom zozname budú financované podľa stanoveného poradia.

Pokiaľ ide o štandardné akčné projekty, projektom v rezervnom zozname sa udelí známka excelentnosti v súlade s článkom 15 nariadenia o programe LIFE.

Zoznam projektov so známkou excelentnosti sa spolu s krátkym opisom každého projektu zašle príslušným útvarom Komisie, národným kontaktným bodom a členom výboru pre program LIFE na ďalšie rozposlanie orgánom zodpovedným za riadenie Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

Tieto projekty by mohli mať možnosť financovania za rovnakých podmienok (miera spolufinancovania, suma a oprávnené náklady), za akých by boli financované v rámci programu LIFE.

4.2.2. Dvojfázový postup v prípade štandardných akčných projektov

Udeľovanie štandardných akčných projektov sa uskutoční na základe dvojfázového výberového postupu. Postup udeľovania zahŕňa dve fázy: v prvej fáze sa predpokladá predloženie koncepčného dokumentu. V druhej fáze sa v prípade koncepčných dokumentov, ktoré majú reálnu možnosť získať grant, predpokladá predloženie úplného návrhu. Tento postup by sa nemal uskutočniť v rokoch 2021 a 2022.

4.2.2.1. Fáza 1: koncepčný dokument

Žiadatelia majú predložiť koncepčný dokument, v ktorom sa uvádzajú hlavné prvky ich návrhu. Musia uviesť požadovanú finančnú podporu.

1. Po výzve na prekladanie návrhov nasleduje predloženie koncepčných dokumentov.
2. Kontroluje sa, či koncepčné dokumenty spĺňajú kritériá prípustnosti a oprávnenosti.
3. Koncepčné dokumenty sa hodnotia na základe týchto kritérií:

1. Relevantnosť a vplyv (0 – 20)

- relevantnosť príspevku k jednému alebo viacerým špecifickým cieľom programu LIFE a cieľového podprogramu,
- rozsah, v akom je projekt v súlade s opisom témy uvedeným vo výzve na predkladanie návrhov,
- nespornosť celkovej intervenčnej logiky návrhov,
- ambícia a dôveryhodnosť vplyvov očakávaných počas projektu a/alebo po ňom v dôsledku navrhovaných činností vrátane potenciálnych negatívnych vplyvov na iné špecifické ciele programu LIFE. V analýze vplyvu sa zohľadnia osobitosti projektu a jeho geografický rozsah pôsobnosti vrátane prípadných osobitných potrieb geografických oblastí so špecifickými zraniteľnými miestami, s environmentálnymi výzvami a/alebo prírodnými obmedzeniami;

2. Kvalita a zdroje (0 – 20)

- zrozumiteľnosť, relevantnosť a uskutočniteľnosť pracovného plánu,
- udržateľnosť výsledkov projektu po jeho skončení,
- pomer ceny a kvality navrhovaného projektu.

3. Konceptné dokumenty sa ohodnotia bodmi.

Každé kritérium sa ohodnotí na stupnici od 0 do 20 bodov. Celková prahová hodnota úspešnosti, ktorá sa uplatňuje na súčet jednotlivých hodnotení, je 12 bodov zo 40 bodov. Konceptné dokumenty, ktoré nezískali minimálny počet bodov, budú vylúčené.

4. Príprava zoznamu konceptných dokumentov, ktoré postúpia, a výzva na predloženie úplného návrhu

Širší zoznam žiadateľov, ktorí budú vyzvaní, aby predložili úplný návrh, bude obsahovať konceptné dokumenty rozdelené podľa podprogramu, ktoré sa umiestnili najvyššie a pri ktorých súčet požadovaných príspevkov EÚ predstavuje dvojnásobok až trojnásobok dostupného rozpočtu. Osobitný pomer medzi požadovaným príspevkom EÚ a dostupným rozpočtom sa stanoví s prihliadnutím na výšku požadovaných príspevkov, ako aj mieru úspešnosti úplných návrhov v rámci osobitného podprogramu v predchádzajúcich výzvach. V prípade každého podprogramu sa pripraví samostatný zoznam, ako aj v rámci každého podprogramu pre projekty týkajúce sa otázok riadenia.

4.2.2.2. Fáza 2: úplný návrh

1. Predložia sa úplné návrhy.
2. Kontroluje sa, či návrhy spĺňajú kritériá prípustnosti, oprávnenosti, výberu a vylúčenia. Postupnosť kontrol sa môže upraviť v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, aby sa zabezpečila maximálna efektívnosť procesu hodnotenia.
3. Úplné návrhy sa hodnotia na základe kritérií na vyhodnotenie návrhov vymedzených pre jednofázový postup vrátane rôznych bonusových bodov.
4. Stanovenie poradia návrhov a udelenie známky excelentnosti sa uskutoční rovnako ako v jednofázovom postupe opísanom v oddiele 4.2.1.

4.2.3. Dvojfázový postup v prípade strategických projektov

Proces predkladania a výberu strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov je založený na dvojfázovom postupe a bude sa uplatňovať v rámci všetkých podprogramov. Potenciálnym žiadateľom by mal zjednodušiť prácu a zaručiť, že počas procesu dostanú tie najlepšie usmernenia. Pracovný postup je rozvrhnutý tak, aby sa v ňom zohľadňoval priebežný vývoj a doladenie každého návrhu. Zásada rovnakého zaobchádzania so všetkými návrhmi sa uplatňuje vo všetkých fázach procesu hodnotenia.

Dvojfázový postup je založený na predložení konceptného dokumentu a následne úplného návrhu. Presný postup je takýto:

Fáza 1: konceptný dokument

1. Po výzve na prekladanie návrhov nasleduje predloženie konceptných dokumentov.
2. Kontroluje sa, či konceptné dokumenty spĺňajú kritériá prípustnosti a oprávnenosti.

Konceptné dokumenty sa hodnotia na základe týchto kritérií:

1. **Vykonávanie plánov alebo stratégií**
  - cieľom projektu je vykonávať plány alebo stratégie uvedené v oddiele 4.1.2;
2. **Územné pokrytie**

- zamýšľaný plán alebo stratégia Únie sa bude vykonávať vo veľkom a reprezentatívnom územnom meradle, najmä na regionálnej, multiregionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni. Prístup zahŕňajúci viacero miest alebo menší územný rozsah môže byť takisto prijateľný pre strategické integrované projekty, ktoré sa zaoberajú riadením kvality ovzdušia, pokiaľ projekt dosahuje značný vplyv;

3. Koordinácia doplnkových finančných prostriedkov

- v rámci činností sa zmobilizujú doplnkové finančné prostriedky aspoň z jedného zo zdrojov, či už úniového, národného, alebo súkromného zdroja financovania, a zohľadnia iné relevantné finančné prostriedky Európskej únie, národné alebo súkromné finančné prostriedky,
- finančné prostriedky sú doplnkom k strategickým projektom v oblasti ochrany prírody a strategickým integrovaným projektom a vďaka nim sa vykonávajú doplnkové činnosti potrebné na realizáciu zamýšľaného plánu alebo stratégie,
- mechanizmy na koordináciu doplnkových finančných prostriedkov sú jasne vymedzené;

4. Zapojenie kľúčových zainteresovaných strán

- do vykonávania zamýšľaného plánu alebo stratégie sa aktívne zapoja kľúčové zainteresované strany.

Bude sa posudzovať splnenie každého kritéria.

3. Zoznam projektov, ktoré postúpili

Všetci žiadatelia predkladajúci návrhy, ktoré splnia uvedené kritériá, budú vyzvaní, aby predložili úplný návrh.

Títo žiadatelia budú zároveň vyzvaní, aby sa zapojili počas fázy písomných otázok a odpovedí, keď môžu klásť otázky týkajúce sa prípravy úplného návrhu. Na konci tejto fázy sa otázky a odpovede zverejnia v anonymnej forme, aby mohli rovnako pomôcť všetkým žiadateľom pri príprave úplných návrhov. V prípade potreby budú tieto otázky a odpovede doplnené o usmernenia týkajúce sa typických ťažkostí, s ktorými sa žiadatelia môžu stretnúť a ktoré vyplývajú z koncepčných dokumentov.

Fáza 2: úplný návrh

1. Predložia sa úplné návrhy.
2. Kontroluje sa, či návrhy spĺňajú kritériá prípustnosti, oprávnenosti, výberu a vylúčenia. Postupnosť kontrol sa môže upraviť v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, aby sa zabezpečila maximálna efektívnosť procesu hodnotenia.
3. Hodnotenie úplných návrhov sa uskutoční na základe kritérií na vyhodnotenie návrhov uvedených v tabuľke:

1. Relevantnosť (0 – 20)

- relevantnosť príspevku k jednému alebo viacerým špecifickým cieľom programu LIFE a cieľného podprogramu,
- rozsah, v akom je projekt v súlade s opisom témy uvedeným vo výzve na predkladanie návrhov,
- nespornosť celkovej intervenčnej logiky,
- rozsah, v akom projekt poskytuje súvisiace prínosy a podporuje synergie s inými oblasťami politiky, ktoré sú relevantné pre dosiahnutie cieľov politiky v oblasti životného prostredia a klímy;

2. Kvalita (0 – 20)

- zrozumiteľnosť, relevantnosť a uskutočniteľnosť pracovného plánu,
- vhodné geografické zameranie činností,
- kvalita plánu z hľadiska monitorovania vplyvov a podávania správ o vplyvoch,
- identifikácia a mobilizácia príslušných zainteresovaných strán,
- vhodnosť a kvalita opatrení na komunikáciu a šírenie projektu a jeho výsledkov rôznym cieľovým skupinám;

3. Doplnkové finančné prostriedky (0 – 20)

- úroveň mobilizácie iných finančných prostriedkov, ktoré sú doplnkové k predpokladanému projektu LIFE (nad rámec toho, čo je minimálne nevyhnutné na dosiahnutie oprávnenosti), ako aj pravdepodobnosť ich skutočnej mobilizácie a ich funkčné prepojenie s plánom alebo stratégiou, ktorá sa má vykonávať,
- kvalita koordinačného mechanizmu v záujme optimálneho využitia iných finančných prostriedkov, najmä finančných prostriedkov Únie, potrebných na vykonávanie zamýšľanej stratégie/plánu,
- identifikácia, relevantnosť a uskutočniteľnosť potrebných doplnkových akcií;

4. Vplyv (0 – 20)

- ambícia a dôveryhodnosť vplyvov očakávaných počas projektu a/alebo po ňom v dôsledku navrhovaných činností vrátane potenciálnych negatívnych vplyvov na iné špecifické ciele programu LIFE na zabezpečenie toho, aby sa týmto cieľom značne neuškodilo,
- udržateľnosť výsledkov projektu po jeho skončení,
- potenciál výsledkov projektu, aby sa reprodukovali v rovnakom alebo v inom sektore, prípadne na rovnakých alebo na iných miestach alebo aby ich mohli rozvíjať verejní alebo súkromní aktéri, a to aj prípadnou mobilizáciou väčších investícií alebo finančných zdrojov (urýchľovací potenciál),
- kvalita opatrení na využívanie výsledkov projektu;

5. Zdroje (0 – 20)

- zloženie projektového tímu – konzorcia alebo jediného prijímateľa – pokiaľ ide o odborné znalosti, zručnosti a povinnosti, ako aj o vhodnosť riadiacej štruktúry,
- primeranosť rozpočtu a zdrojov vrátane ich súladu s pracovným plánom,
- transparentnosť rozpočtu, t. j. nákladové položky by mali byť dostatočne opísané,
- rozsah, v akom sa environmentálny vplyv projektu zvažuje a zmiernuje, a to aj s využitím zeleného verejného obstarávania. Používanie uznávaných metód na

výpočet environmentálnej stopy projektu (napr. metóda environmentálnej stopy výrobku, metóda environmentálnej stopy organizácie alebo podobné metódy⁴¹) alebo systémov environmentálneho manažérstva (napr. EMAS) je výhodou,

- pomer ceny a kvality navrhovaného projektu.

4. Hodnotenie návrhov

Každé kritérium sa ohodnotí na stupnici od 0 do 20 bodov. Minimálny počet bodov na úspešnosť je v prípade každého kritéria 10 bodov. Celková prahová hodnota úspešnosti, ktorá sa uplatňuje na súčet vážených jednotlivých hodnotení, je 55 bodov. Bonusové body sa prirátajú iba v prípade, že navrhovaný projekt sa predovšetkým vzťahuje na najvzdialenejšie regióny.

Maximálny počet bodov, ktorý možno dosiahnuť, je teda 100.

5. Stanovenie poradia a príprava konečného zoznamu projektov, ktoré sa majú financovať

Po zohľadnení váženého hodnotenia každého kritéria na vyhodnotenie návrhov sa stanoví poradie návrhov projektov.

Pri príprave zoznamu projektov navrhnutých na financovanie sa budú zvažovať návrhy, ktoré dosiahli minimálnu prahovú hodnotu a pre ktoré je dostupný rozpočet.

Ak budú mať návrhy rovnaké hodnotenie, na financovanie sa vyberú návrhy s najvyšším hodnotením kritéria 3 „Vplyv“.

V prípade nedostatku rozpočtu na financovanie všetkých návrhov, ktoré dosiahli minimálnu prahovú hodnotu, sa uprednostnia návrhy členských štátov, ktoré ešte nemajú strategické integrované projekty financované v rámci konkrétneho podprogramu alebo osobitný strategický projekt v oblasti ochrany prírody v rámci podprogramu „Príroda a biodiverzita“.

6. Rezervný zoznam a známka excelentnosti

Vypracovanie rezervného zoznamu a udelenie známky excelentnosti sa uskutoční rovnako ako v jednofázovom postupe opísanom v oddiele 4.2.1.

4.3. Granty na prevádzku

Granty na prevádzku možno v súlade s nariadením o programe LIFE udeliť v rôznych prípadoch:

1. V článku 11 ods. 6 nariadenia o programe LIFE sa stanovuje podpora zameraná na určité prevádzkové a administratívne náklady pre neziskové subjekty, ktoré prispievajú k tvorbe, vykonávaniu a presadzovaniu právnych predpisov a politík Únie a ktoré pôsobia najmä v oblasti životného prostredia alebo ochrany klímy vrátane prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov.

⁴¹ Napr. pravidlá pre kategórie environmentálnej stopy výrobkov/pravidlá pre sektory environmentálnej stopy organizácií. Ich zoznam sa nachádza na adrese:
https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEFSR_en.htm.

2. V článku 13 nariadenia o programe LIFE sa uvádza, že granty možno udeliť organizáciám uvedeným v prílohe I k nariadeniu o programe LIFE. Suma grantov na prevádzku a grantov na akcie určená pre tieto organizácie v rokoch 2021 – 2024 nepresiahne 6 miliónov EUR.
3. Granty na prevádzku možno nad rámec uvedených bodov 1 a 2 udeliť v riadne odôvodnených prípadoch, ako sa vymedzuje v článku 195 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Orientačná suma na granty na prevádzku v rokoch 2021 – 2024 je 55,5 milióna EUR.

Maximálna miera spolufinancovania pre všetky druhy grantov na prevádzku je 70 % oprávnených nákladov.

4.4. Predkladanie a výber grantov na prevádzku

Udelenie grantov na prevádzku bude založené na týchto prvkoch:

1. rámcových dohodách o partnerstve s neziskovými subjektmi, ako aj s organizáciami uvedenými v prílohe I k nariadeniu o programe LIFE, ak táto možnosť vyplýva z analýzy rizík. Trvanie rámcových dohôd o partnerstve sa stanoví s cieľom zachovať rovnováhu medzi potrebou istoty a stability prijímateľov, potrebou zabezpečiť rozvoj partnerstva a (v prípade grantov na prevádzku určených pre neziskové subjekty) možnosťou, aby k nim mali prístup rôzne organizácie.

Osobitné dohody o grante sa budú každoročne udeľovať na základe výzvy na predkladanie návrhov, ktorá je určená pre rámcových partnerov;

2. jednotlivých ročných grantoch na prevádzku, ak dohody o partnerstve nie sú možné alebo vhodné.

Postup udeľovania sa uskutoční takto:

1. Po výzve na prekladanie návrhov nasleduje predloženie návrhov.
2. Kontroluje sa, či návrh spĺňa kritériá prípustnosti, oprávnenosti, výberu a vylúčenia. Postupnosť kontrol sa môže upraviť v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, aby sa zabezpečila maximálna efektívnosť procesu hodnotenia.
3. Hodnotenie návrhov: Návrh rámcovej dohody o partnerstve sa ohodnotí na základe týchto kritérií na vyhodnotenie návrhov:

a) Relevantnosť

- relevantnosť príspevku k jednému alebo viacerým špecifickým cieľom programu LIFE,
- rozsah, v akom je navrhovaný pracovný plán v súlade s príslušnými politikami uvedenými vo výzve na predkladanie návrhov,
- rozsah, v akom návrh preukazuje pridanú hodnotu EÚ;

b) Formovanie politík EÚ

- rozsah, v akom návrh preukazuje dôkladné pochopenie politického procesu EÚ,
- rozsah, v akom žiadateľ zlepšuje vedomostnú a dôkazovú základňu, čím podporuje politiky Únie v oblasti životného prostredia, klímy a energetiky,
- rozsah, v akom žiadateľ podporuje integráciu politík v oblasti životného prostredia, klímy a/alebo energetiky a súlad s inými politikami, napr. v oblasti poľnohospodárstva, dopravy a súdržnosti,
- rozsah, v akom žiadateľ bude pôsobiť ako kanál medzi úrovňou EÚ a občianskou spoločnosťou, pričom zabezpečí koordinovaný politický prínos,
- vhodnosť prostriedkov a štruktúr zameraných na vyjadrenie obáv občanov EÚ a na

zabezpečenie ich demokratického zastúpenia vo vzťahu k príslušným inštitúciám;

c) Vykonávanie politík EÚ

- rozsah, v akom navrhovaná stratégia zlepšuje vykonávanie a presadzovanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia, klímy a/alebo energetiky na miestnej úrovni, na úrovni členských štátov a/alebo na európskej úrovni,
- rozsah, v akom žiadateľ bude pôsobiť ako kanál medzi úrovňou EÚ a občianskou spoločnosťou, pričom bude presadzovať a zabezpečovať prijatie vykonávania politík,
- rozsah, v akom žiadateľ využíva svoju sieť na identifikáciu prekážok brániacich vykonávaniu politík na národnej/regiónálnej úrovni na účely získania spätnej väzby k politikám,
- vhodnosť a kvalita navrhovaných opatrení na komunikáciu a šírenie s cieľom vytvoriť pákový efekt,
- rozsah, v akom navrhovaná stratégia pomáha zabezpečiť investície do politík v oblasti životného prostredia, klímy a/alebo energetiky s cieľom riešiť environmentálne externality;

d) Funkcia snímania

- rozsah, v akom návrh pomáha odhaliť nové alebo vznikajúce problémy v oblasti životného prostredia, zmeny klímy a/alebo energetiky a dokáže analyzovať príčiny takýchto problémov a ich možné vplyvy,
- schopnosť žiadateľa navrhnúť vhodné riešenia a poskytnúť spätnú väzbu alebo zlepšiť tvorbu politík v súvislosti s identifikovanými novými alebo vznikajúcimi problémami;

e) Organizačný rozvoj

- kvalita navrhovanej stratégie z hľadiska riešenia identifikovaných potrieb organizačného rozvoja a oblastí, ktoré treba zlepšiť,
- rozsah, v akom žiadateľ zastupuje príslušné zainteresované strany a usiluje sa rozvíjať svoje členstvo (na nižšej úrovni alebo v rámci členskej základne),
- rozsah, v akom sa stratégiou získavania finančných prostriedkov žiadateľa zabezpečuje diverzifikácia a udržateľnosť organizácie,
- analýza závislosti žiadateľa od grantu na prevádzku z programu LIFE a toho, či sú stratégie na riešenie tejto závislosti presvedčivé,
- pomer ceny a kvality navrhovanej práce.

Hodnotenie návrhov

Každé kritérium sa ohodnotí na stupnici od 0 do 20 bodov. Pre jednotlivé kritériá neexistuje minimálny počet bodov na úspešnosť.

Hodnoteniu štvrtého kritéria „Funkcia snímania“ sa priradí váha 0,25.

Hodnoteniu piateho kritéria „Organizačný rozvoj“ sa priradí váha 0,75.

Celková prahová hodnota úspešnosti, ktorá sa uplatňuje na súčet vážených jednotlivých hodnotení, je 45 bodov.

V prípade rovnakého hodnotenia sa prioritné poradie určí na základe týchto zásad:

1. návrhy zamerané na tému, ktorú nedostatočne pokrývajú lepšie hodnotené návrhy, budú mať najvyššiu prioritu;
2. následne sa návrhy zoradia podľa odhadovaného pomeru ceny a kvality.

Stanovenie poradia a príprava konečného zoznamu grantov na prevádzku, ktoré sa majú udeliť

Po zohľadnení počtu bodov v rámci každého kritéria na vyhodnotenie návrhov sa stanoví poradie návrhov projektov.

Pri príprave zoznamu grantov na prevádzku, ktoré sa majú udeliť, sa budú zvažovať návrhy, ktoré dosiahli minimálnu prahovú hodnotu a pre ktoré je dostupný rozpočet.

Takéto stanovenie poradia podľa počtu bodov a priority po hodnotení z hľadiska súladu s rámcovou dohodou o partnerstve bude takisto predstavovať poradie, v ktorom sa žiadatelia umiestnia po tom, čo sa ohodnotia ich návrhy na osobitné dohody o grante, t. j. po hodnotení osobitných dohôd o grante sa nestanoví nové poradie.

Na udelenie jednotlivých grantov na prevádzku sa uplatňujú tieto kritéria:

a) Relevantnosť
– rozsah, v akom je navrhovaný pracovný program v súlade so žiadateľovou rámcovou dohodou o partnerstve pre mimovládne organizácie. Akékoľvek odchýlky sú odôvodnené;
b) Kvalita návrhu
– zrozumiteľnosť, relevantnosť a uskutočniteľnosť navrhovaného pracovného plánu,
– ambícia a dôveryhodnosť vplyvov očakávaných v dôsledku navrhovaných činností;
c) Zdroje
– vhodnosť organizácie a riadenia práce,
– primeranosť navrhovaného rozpočtu a zdrojov vrátane ich súladu s navrhovaným pracovným plánom,
– vyváženie príjmov a výdavkov.

Každé kritérium sa ohodnotí na stupnici od 0 do 20 bodov. Pre jednotlivé kritériá neexistuje minimálny počet bodov na úspešnosť. Celková prahová hodnota úspešnosti, ktorá sa uplatňuje na súčet jednotlivých hodnotení, je 35 bodov.

4.5. Orientačné časové harmonogramy výziev na predkladanie návrhov

Mesiace	2021			2022			2023			2024		
	1 – 4	5 – 8	9 – 12	1 – 4	5 – 8	9 – 12	1 – 4	5 – 8	9 – 12	1 – 4	5 – 8	9 – 12
SAP		☒		☒			☒			☒		
SNAP		☒		☒						☒		
SIP		☒		☒			☒			☒		
TA-CAP		☒		☒								
Ďalšie projekty TA		☒		☒			☒			☒		
Granty na prevádzku		☒			☒			☒			☒	
OA		☒		☒			☒			☒		

Výzvy na predkladanie návrhov pre štandardné akčné projekty, strategické integrované projekty, projekty technickej pomoci na prípravu strategických projektov v oblasti ochrany prírody a strategických integrovaných projektov, koordinačné a podporné akcie sa vyhlásia každý rok a/alebo sa naplánuje každoročná lehota na predkladanie projektov.

Výzvy na predkladanie návrhov pre strategické projekty v oblasti ochrany prírody sa vyhlásia v rokoch 2021, 2022 a 2024.

Výzvy na predkladanie návrhov pre projekty technickej pomoci na budovanie kapacít orgánov členských štátov sa vyhlásia v rokoch 2021 a 2022.

Výzvy na predkladanie návrhov pre projekty technickej pomoci na reprodukciu a rozvíjanie výsledkov sa budú vyhlasovať každé dva roky, pričom sa začne od roku 2022.

Očakáva sa, že výzvy na predkladanie návrhov pre ďalšie akcie sa budú vyhlasovať každoročne alebo každé dva roky. Očakáva sa, že výzvy na predkladanie návrhov pre granty na prevádzku sa budú vyhlasovať každoročne. Rámcové dohody o partnerstve pre ďalšie akcie a/alebo granty na prevádzku sa v prípade potreby budú uzatvárať na niekoľko rokov.

5. INÉ FORMY FINANCOVANIA

Na účely dosiahnutia cieľov stanovených v článku 3 nariadenia sa okrem projektov financovaných prostredníctvom grantov uvedených v oddiele 4 môžu z programu LIFE prostredníctvom iných foriem financovania financovať aj:

- projekty vymedzené v oddiele 5.4,
- činnosti Komisie zamerané na podporu prípravy, vykonávania a začleňovania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia, klímy a prechodu na čistou energiu,
- administratívna a technická pomoc Komisii pri rozvoji, vykonávaní a monitorovaní činností programu.

Iné formy financovania môžu zahŕňať:

- verejné zákazky,
- ceny,
- činnosti nepriameho riadenia vrátane kombinovaného financovania.

Orientačná suma na projekty financované prostredníctvom iných foriem financovania a finančných nástrojov založených na operáciách kombinovaného financovania v rámci štyroch podprogramov na roky 2021 – 2024 predstavuje 476 miliónov EUR.

Orientačná suma na činnosti technickej a administratívnej pomoci v rámci štyroch podprogramov na roky 2021 – 2024 predstavuje 106 miliónov EUR.

5.1. Verejné zákazky

V súlade s článkom 5 nariadenia o programe LIFE sa z programu LIFE môžu financovať činnosti Komisie zamerané na podporu prípravy, vykonávania a začleňovania právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia, klímy alebo relevantných právnych predpisov v oblasti energetiky.

Takéto činnosti realizované prostredníctvom verejného obstarávania môžu zahŕňať:

- informovanie a komunikáciu vrátane napríklad kampaní na zvyšovanie informovanosti, vzťahov s médiami, publikácií, informačných materiálov, prekladov, konzultácií so zainteresovanými stranami/zapojenia zainteresovaných strán, workshopov, konferencií a podpory participatívnych programov/činností, vytvárania sietí a platforiem na výmenu najlepších postupov,
- podporu navrhovania, vývoja, vykonávania a presadzovania politík a právnych predpisov, napr. vedeckú, právnu a technickú podporu, inšpekcie, budovanie kapacít,

partnerské preskúmania, audity, hodnotenia, posúdenia vplyvu, systém informačných technológií, štúdie, poradenské služby, modelovanie a vytváranie scenárov.

5.2. Ceny

Cena je finančný príspevok udeľovaný ako odmena v súťaži.

Komisia prostredníctvom cien podporuje dosahovanie cieľov politiky Únie.

Ceny sa budú udeľovať v súlade so zásadami transparentnosti a rovnakého zaobchádzania.

V súvislosti s konkrétnou organizovanou cenou sa vymedzujú podmienky účasti, spôsob vyplatenia ceny víťazom po jej udelení a vhodné spôsoby uverejnenia.

Organizovanie a riadenie cien sa zahrnie do výpočtu minimálnej prahovej hodnoty 85 % podľa článku 9 ods. 3 nariadenia o programe LIFE.

Medzi ceny financované z programu LIFE patrí napríklad Európsky zelený list a Európske hlavné zelené mesto, Európska podnikateľská cena za životné prostredie, cena Natura 2000, stimuly klimatického paktu atď.

5.3. Činnosti zamerané na podporu investícií vrátane kombinovaného financovania

5.3.1. Podpora financovania technickej pomoci na účely investícií v oblasti životného prostredia a klímy

V investičnom pláne Európskej zelenej dohody sa uznáva, že ekologizácia investícií a hospodárstva si vo všeobecnosti vyžaduje výrazné posilnenie technickej pomoci s cieľom aktívne vytvoriť zásobník investičných projektov s veľkým vplyvom. Ďalej sa v ňom zdôrazňuje význam technickej pomoci z hľadiska podpory prírodného kapitálu, opatrení v oblasti klímy a riešení inšpirovaných prírodou.

Zásobník investičných projektov s veľkým vplyvom by mal byť zameraný na projekty, ktoré chránia, obnovujú, riadia a zveľaďujú prírodný kapitál či vedú k odstraňovaniu oxidu uhličitého, a to v rámci podpory stratégie EÚ v oblasti biodiverzity, akčného plánu pre obehové hospodárstvo, novej stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a ďalších relevantných politík.

Technická pomoc v rámci Poradenského centra InvestEU bude zameraná na podporu projektov, ktorých hlavným cieľom je zmiernenie zmeny klímy, adaptácia na zmenu klímy a/alebo ochrana a zveľaďovanie zdrojov prírodného kapitálu, ako aj rozvoj obehového hospodárstva. Zameria sa na projekty, ktoré prispievajú k odolnosti proti zmene klímy a/alebo k zabezpečeniu udržateľnosti riadenia prírodných zdrojov.

Na vytvorenie tohto zásobníka projektov a ich realizáciu v praxi sa zriadia dve ďalšie doplnkové akcie:

1. Finančný príspevok pre Poradenské centrum v rámci Programu InvestEU. Poradenské služby budú identifikovať, rozvíjať a pripravovať projekty v rámci Programu InvestEU. Cieľom je presadzovať a podporovať zelené investície a reprodukciu/rozvíjanie zelených projektov, ak je ich hlavným cieľom adaptácia na zmenu klímy a/alebo ochrana a zveľaďovanie zdrojov prírodného kapitálu. Na požiadanie bude poskytovať aj poradenské služby zamerané na ekologizáciu iných investičných projektov.
2. *Ad hoc* finančná podpora vo forme grantov (pozri oddiel 4.1.3.3) alebo kombinovaného financovania (v prípade, že granty sú sprevádzané splatnými zdrojmi financovania, ako sú úvery, kapitálové financovanie alebo rozpočtová podpora financovaná z iných zdrojov ako z programu LIFE).

5.3.1.1. Zelený komponent poradenského centra

Poradenské centrum InvestEU sa zameria na sprístupnenie modernej aktívnej technickej pomoci ako základnej podpornej akcie na posilnenie ekologizácie hospodárstva a očakávaných investícií.

Poradenské centrum InvestEU sa zameriava na tie investície, ktoré sú potrebné na úplné vykonávanie politík a právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a klímy a na riešenie všeobecnejších environmentálnych výziev týkajúcich sa ochrany a obnovy nášho prírodného kapitálu, ktorý je základom hospodárstva a jeho obehovosti, ako sa stanovuje v Európskej zelenej dohode.

Cieľom príspevku programu LIFE pre Poradenské centrum InvestEU je pomáhať podporovateľom verejných a súkromných investícií a súvisiacim aktérom pri identifikácii a rozvoji investičných projektov, ktoré prispievajú k ochrane, obnove, riadeniu a zveľaďovaniu prírodného kapitálu a zároveň prispievajú k odstraňovaniu emisií oxidu uhličitého a k odolnosti voči zmene klímy, a to napríklad v rámci podpory stratégie EÚ v oblasti biodiverzity, plánu pre obehové hospodárstvo a novej stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy.

V záujme zabezpečenia technickej pomoci a budovania kapacít pri identifikovaní a rozvíjaní verejných a súkromných zelených investícií sa budú identifikovať špecializované odborné znalosti, a to: priamo na trhu, ako aj prostredníctvom poradenských partnerov. Na požiadanie sa môže zapojiť do podpory ekologizácie iných investícií. V relevantných prípadoch sa odborníci zapoja do činností vzájomnej odpornej prípravy a výmeny skúseností na posilnenie schopnosti identifikovať, podporovať a rozvrhnúť projekty zelených investícií v rámci EÚ.

Po uplynutí času potrebného na vybudovanie jadra odborných znalostí a na uzavretie dohôd s poradenskými partnermi sa očakáva, že mobilizácia odborných znalostí bude postupovať mimoriadne rýchlo.

Od začiatku sa budú uskutočňovať akcie, ktorých cieľom je umožniť aktívnu identifikáciu potenciálnych investícií a budovanie kapacít príslušných zainteresovaných strán.

Suma určená pre tieto poradenské služby sa bude odvíjať od dopytu. Očakáva sa, že suma vyčlenená na poradenské služby na roky 2021 – 2024 v rámci podprogramov „Príroda a biodiverzita“, „Obehové hospodárstvo a kvalita života“ a „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“ nepresiahne 35 miliónov EUR. Táto suma doplní splatné formy podpory poskytovanej v rámci Programu InvestEU a zameria sa na služby technickej pomoci a podľa potreby by sa mohla financovať v rámci priameho alebo nepriameho riadenia.

Nevyužitú finančnú prostriedky sa prerozdedia medzi granty.

5.3.1.2. Podpora kombinovaného financovania

V príslušných prípadoch bude mať podpora, ktorá sa má poskytnúť na zelené investície, formu operácií kombinovaného financovania.

Operáciu kombinovaného financovania možno vymedziť ako kombináciu rôznych foriem podpory:

- **aspoň jedna splatná forma podpory** (rozpočtová záruka a/alebo finančný nástroj) financovaná z Programu InvestEU alebo z iných zdrojov financovania a
- **nesplatná forma podpory** financovaná z programu LIFE, ktorá bude spĺňať jeho ciele politiky a kritériá oprávnenosti.

Grantová časť programu LIFE sa využije strategickým spôsobom na prilákanie dodatočného financovania určeného na dôležité investície. Kombinované financovanie vďaka spájaniu zdrojov znásobuje možnosť realizácie investícií tým, že každému financujúcemu subjektu umožní získať určitý pákový efekt na svoje finančné prostriedky, a zabezpečuje lepšiu

koordináciu verejnej podpory zo strany Komisie a iných finančníkov na dosiahnutie cieľov politiky EÚ.

Kombinované financovanie by sa mohlo použiť na uľahčenie reprodukcie projektov alebo na podporu identifikácie a propagovania možných zelených investícií.

V rámci Programu InvestEU by kombinované financovanie mohlo otvoriť príležitosti na začlenenie a rozšírenie ochrany/zveľadľovania prírodného kapitálu vrátane aspektov zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na ňu v rámci týchto projektov. Grantová časť operácie kombinovaného financovania môže ďalej stimulovať väčší vplyv cieľov politiky na podporu časti projektov, ktorú nemožno financovať bankami, alebo na poskytnutie vyššej záruky investorom.

Ak sa operácia kombinovaného financovania nezrealizuje, tieto finančné prostriedky sa použijú na financovanie grantov. Nevyužitú finančné prostriedky sa takisto prerozdedia medzi granty.

Maximálna suma vyčlenená na grantovú časť operácie kombinovaného financovania na roky 2021 – 2024 dosiahne výšku 15 miliónov EUR.

Komisia bude každoročne podávať správy výboru pre program LIFE o predbežných štúdiách a možnom vývoji operácie kombinovaného financovania.

5.3.2. Podpora financovania investícií do energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov

Nevyužitú finančné prostriedky na podporu sa prerozdedia medzi granty v rámci podprogramu „Prechod na čistú energiu“.

5.3.2.1. Finančná podpora zameraná na technickú pomoc na účely investícií do energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov

Nepriame riadenie finančnej podpory zameranej na technickú pomoc na účely investícií do energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov zacielených na budovy, ako aj investícií, ktoré šetria energiu a znižujú emisie, ako je nástroj ELENA⁴².

Tento nástroj je riadený EIB v rámci programu Horizont 2020 na roky 2014 – 2020, ktorý bol predchodcom podprogramu „Prechod na čistú energiu“. Z nástroja ELENA sa poskytujú granty na technickú pomoc na účely investícií do energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov zacielených na budovy a inovačné projekty mestskej dopravy a mobility, ktoré šetria energiu a znižujú emisie.

V rámci tohto nástroja sa finančná podpora určená na služby rozvoja projektov poskytuje v súvislosti so všetkými činnosťami potrebnými na rozvoj a mobilizáciu financovania investičného programu, a to aj napríklad štúdií uskutočniteľnosti, projektových štúdií, rozvrhnutia programov, podnikateľských plánov, energetických auditov, spájania menších projektov do balíkov, ktoré možno financovať bankami. Náklady súvisiace so samotným investičným programom, ako sú náklady na hardvér, nie sú oprávnené.

Na vykonávanie tohto druhu nástroja sa vzťahujú osobitné dohody o príspevku medzi Európskou investičnou bankou (EIB) a Európskou komisiou. Finančná podpora z nástroja sa poskytuje konečnému prijímateľovi podľa postupov vymedzených v dohodách o príspevku.

Podpora na financovanie technickej pomoci na účely investícií do energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov na obdobie 2021 – 2024 nepresiahne 45 miliónov EUR.

---

⁴² <https://www.eib.org/en/products/advising/elena/>.

5.4. Podpora zameraná na financovanie ďalších akcií v rámci nepriameho riadenia

V súlade s článkom 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách Komisia môže delegovať úlohy súvisiace s plnením rozpočtu na niekoľko druhov partnerov, ako sú medzinárodné organizácie, decentralizované agentúry a verejnoprávne subjekty vrátane organizácií členských štátov.

Výber osôb a subjektov, ktoré majú byť poverené implementovaním finančných prostriedkov Únie, musí byť transparentný, odôvodnený povahou akcie a nesmie viesť ku konfliktu záujmov.

V súlade s článkom 154 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách Komisia zabezpečí, aby subjekty, na ktoré boli delegované úlohy súvisiace s plnením rozpočtu, preukázali úroveň finančného riadenia a stupeň ochrany finančných záujmov EÚ, ktoré sú rovnocenné s úrovňou riadenia a stupňom ochrany Komisie.

Komisia však nesie konečnú zodpovednosť za rozpočet EÚ a informuje Európsky parlament a Radu o operáciách, ktoré vykonávajú poverené subjekty a osoby.

5.4.1. Finančná podpora iných činností nepriameho riadenia v oblasti životného prostredia a klímy

Ad hoc dohodu o príspevku možno podpísať s medzinárodnými organizáciami, decentralizovanými agentúrami a verejnoprávnymi subjektmi vrátane organizácií členských štátov, a to na účely poskytnutia obmedzenej podpory *ad hoc* činnostiam spoločného záujmu.

Príklady minulých činností nepriameho riadenia financovaných z programu LIFE zahŕňajú prieskum, ktorý uskutočnila OECD s cieľom poskytnúť spoľahlivé hodnoty ochoty platiť, aby sa zabránilo nepriaznivým účinkom na zdravie súvisiacim s vystavením chemickým látkam, alebo aktualizáciu odporúčaní a informácií o zdravotných rizikách vyplývajúcich zo znečistenia ovzdušia v Európe, ktorú vykonáva WHO.

Neúplný zoznam akcií plánovaných na roky 2021 – 2024 obsahuje tieto projekty:

- medzinárodnú výmenu informácií o používaní najlepších dostupných techník (BAT) na kontrolu priemyselných emisií – fáza III – má ju realizovať OECD,
- celoeurópsky akčný plán pre jesetery – má ho vykonávať sekretariát Bernského dohovoru (Rady Európy),
- aktualizáciu usmernení k akčným plánom v oblasti vplyvu vln tepla na zdravie – má ju vykonať Svetová zdravotnícka organizácia – Európske centrum pre životné prostredie a zdravie (ECEH).

Orientačná suma vyčlenená na tento druh akcií vykonávaných v rámci nepriameho riadenia GR pre životné prostredie a GR pre oblasť klímy na roky 2021 – 2024 je 3 milióny EUR.

5.4.2. Finančná podpora na aktiváciu investícií súkromného sektora do energetickej efektívnosti

Dohoda o príspevku s Programom OSN pre životné prostredie na aktiváciu investícií súkromného sektora do energetickej efektívnosti prostredníctvom skupiny finančných inštitúcií pre energetickú efektívnosť (EEFIG) v rámci kapitoly 2 s názvom „Posilnenie klimatickej neutrality a čistej energie“ prílohy k memorandu o porozumení medzi Európskou komisiou a Programom OSN pre životné prostredie na obdobie spolupráce 2021 – 2024, na ktorom sa dohodli Komisia a Program OSN pre životné prostredie.

Práca skupiny finančných inštitúcií pre energetickú efektívnosť (EEFIG) významným spôsobom prispieva k urýchleniu súkromného financovania energetickej efektívnosti, pričom

sa momentálne zameriava na Európsku zelenú dohodu, a to aj v rámci Plánu Európskej únie na obnovu.

Finančná iniciatíva Programu OSN pre životné prostredie (UNEP FI) je poverená vykonávaním časti činností skupiny finančných inštitúcií pre energetickú efektívnosť (EEFIG) v súlade s postupmi vymedzenými v dohodách o príspevku.

Finančná podpora Programu OSN pre životné prostredie na roky 2021 – 2024 nepresiahne 0,6 milióna EUR.

5.5. Projekty financované prostredníctvom iných foriem financovania, ktoré majú byť zahrnuté v 85 % rozpočtu podľa článku 9 ods. 3

V súlade s článkom 9 ods. 3 sa najmenej 85 % rozpočtu programu LIFE prideli na granty, projekty financované prostredníctvom iných foriem financovania v rozsahu stanovenom vo viacročnom pracovnom programe a na finančné nástroje vo forme operácií kombinovaného financovania.

Činnosti, ktoré možno zohľadniť pri výpočte minimálnej prahovej hodnoty 85 % podľa článku 8 ods. 2 písm. a), tvoria:

- ceny a oficiálne ocenenia vrátane všetky súvisiacich výdavkov (napr. Európsky zelený list a Európske hlavné zelené mesto, Európska podnikateľská cena za životné prostredie, cena Natura 2000),
- podpora, výmena odborných znalostí a vytváranie sietí s cieľom zlepšiť účasť rôznych zainteresovaných strán na navrhovaní, vykonávaní a presadzovaní politík EÚ v oblasti životného prostredia a klímy (napr. platforma pre transformujúce sa uhoľné regióny, klimatický pakt, Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike, Dohoda zelených miest, trh pre financovanie energetickej efektívnosti, Európsky týždeň udržateľnej energie, fóra o investíciách do energie z udržateľných zdrojov, priemyselné fórum pre čistú energiu z obnoviteľných zdrojov, činnosti vytvárania sietí na podporu národných kontaktných bodov programu LIFE vrátane odbornej prípravy, činností vzájomného učenia a podujatí na výmenu skúseností),
- budovanie kapacít a odborná príprava, ako aj iné druhy podpory pre členské štáty a iné subjekty poverené vykonávaním právnych predpisov a politík EÚ vrátane technickej pomoci pri identifikácii a podpore zelených investícií, partnerských preskúmaní, vypracovania usmernení a výmeny najlepších postupov [program TAIEX-EIR PEER 2 PEER, spolupráca s vnútroštátnymi sudcami, budovanie kapacít členských štátov na vybudovanie národných inventúr emisií, platforma na znižovanie rizík v oblasti energetickej efektívnosti (DEEP) atď.],
- podpora zberu údajov, informačných systémov, databázových prieskumov a špecializovaných orgánov, ktoré umožňujú zainteresovaným stranám získať prístup k údajom o životnom prostredí a klíme a/alebo ich využívať [napr. prieskum LUCAS, Európsky informačný systém o lesoch (FISE), Informačný systém o vode pre Európu (WISE), Observatórium inovácií pre priemyselné emisie, Európska informačná sieť zhromažďujúca informácie o cudzích druhoch (EASIN), Stredisko EÚ pre monitorovanie energetickej chudoby, databáza výsledkov projektov programu LIFE],
- primerané fungovanie a bezpečnosť systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Európskej únii (register Únie) a odvodených aplikácií (rámec monitorovania, nahlasovania, overovania a akreditácie, národný emisný strop, trhová stabilizačná rezerva) vrátane aukčnej platformy,

- nepriame riadenie s medzinárodnými organizáciami (napríklad WHO, OECD, UNFCCC, UNEP, FAO, IEA, EIB) na účely dosiahnutia cieľov stanovených v článku 3 nariadenia o programe LIFE (napr. nepriame riadenie zamerané na technickú pomoc na účely investícií do energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov zacielených na budovy, ktoré šetria energiu a znižujú emisie).

Komisia bude každoročne podávať správy výboru o sume vyčlenenej na tieto projekty v predchádzajúcom roku.

6. KUMULATÍVNE FINANCOVANIE

V niektorých prípadoch sa finančné prostriedky z programu LIFE môžu použiť na navýšenie, doplnenie alebo kombinovanie finančných prostriedkov z iných programov EÚ. Mohlo by sa to udiť napríklad s cieľom podporiť, doplniť alebo usmerniť určité konkrétne činnosti v kľúčových environmentálnych či klimatických otázkach v rámci iných programov.

Tieto druhy finančných prostriedkov budú zamerané na rozvoj spoločného úsilia, optimalizáciu synergií a/alebo na dosiahnutie špecifických cieľov programu LIFE. Ich cieľom je zabezpečiť väčšiu efektívnosť pri využívaní pákového efektu a umožniť lepšiu koordináciu podpory pre konečných prijímateľov/prijemcov.

Kumulatívne financovanie by sa mohlo využiť na financovanie príspevku z programu LIFE, pokiaľ ide napríklad o výzvy na predkladanie návrhov, osobitné granty, výzvy na predkladanie ponúk alebo kombinovanie podpory, ktorá je financovaná spolu s ďalšími programami a finančnými nástrojmi EÚ.

6.1. Spôsob riadenia

Túto činnosť bude riadiť priamo Komisia alebo jedna výkonná agentúra. Spôsob nepriameho riadenia sa využije, ak bude odôvodnený iným druhom činnosti.

6.2. Vykonávací orgán

Ak by riadením týchto činností mohla byť poverená viac ako jedna organizácia, vyberie sa organizácia riadiaca najpodobnejšie činnosti, pričom sa zohľadní účel a obsah činností.

6.3. Pravidlá vykonávania

Činnosť sa bude riadiť s maximálnym možným prihliadnutím na dodržiavanie platných pravidiel v rámci príslušných programov.

V prípade rozdielných pravidiel a/alebo v záujme zabránenia nadmernému zaťaženiu žiadateľov sa pravidlá, ktoré sa majú uplatňovať, vyberú s cieľom zabezpečiť účinnosť vykonávania, čo najširšiu účasť a maximálne zjednodušenie pre potenciálnych žiadateľov.

Všetky výzvy na predkladanie návrhov alebo výzvy na predkladanie ponúk sa budú náležite propagovať na webovej stránke programu.